Савецкая Беларусь

Орган Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту Саветаў БССР.

АДРЭС РЭДАКЦЫІ: МЕНСК, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса (2-гі Дом Саветаў).

ТЭЛЕФОНЫ: Рэдакцыя—№ 478. Рэдактара—№ 769.

Матэр'ял прымаецца—з 9-й да 3½ гадз.

Нявыкарыстаныя рукапісы назад аўтарам не вяртаюцца.

КАНТОРА: Менск, рог вуліц Ленінскай і Карла Маркса. Тэлефон № 244. (2-гі Дом Саветаў).

ПАДПІСНАЯ ПЛАТА: На 1 месяц — 90 к.; 3 — 2 р. 70 к.; 6 — 5 р. — к.; 1 год — 8 р. — к. Зьмена адрасу: іншагародняя — 20 к.; мясцовым — 10 к.

ПЛАТА ЗА АБВЕСТКІ: За радок нанпарэлі пасьля тэксту — р. 50 к. За радок нанпарэлі паперад тэксту 1 р. — к. За радок нанпарэлі перад тэкстам 1 р. 50 к. Сьпешныя на 50 проц. даражэй. Звыш тарыфу бярэцца 10 проц. налогу.

ПЛАТА ЗА ПУБЛІКАЦЫІ: За 1 дакумант 35 к. За кожны дадатковы 15. Беспрацоўн. і чырвонаармейцы за дакумант 15. За кожны дадатковы 5. Публікацыі ЗАГС'у—3 руб.

ПАДПІСКА ПРЫМАЕЦЦА ў канторы газэты, ва ўсіх аддзяленьнях Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва і ва ўсіх пашт.-тэл. канторах. АБВЕСТКІ ПРЫМАЮЦЦА канторай газэты: Менск, рог Ленінскай і Карла Маркса (2-гі дом Саветаў).

9 ГОД ВЫДАНЬНЯ. — ШТОДЗЁННАЯ ГАЗЭТА. — № 213 (2401) Субота, 15-га верасьня 1928 г.

Сёньня а 7-й гадз. увечары ў клюбе імя К. Маркса (вялікая заля) АДБУДЗЕЦЦА адчыненьне 3-й Сэсіі ЦВК БССР.

Парадак дню Сэсіі наступны:

1. Дзяржаўны бюджэт БССР на 1928-29 г. (Дакладчык ад СНК БССР тав. МІКУЛІЧ і садакладчык ад Бюджэт. Каміс. ЦВК БССР тав. КАЛНІН).
2. Даклад аб масавай працы саветаў. (Дакладчык т. ХАЦКЕВІЧ).
3. Даклад Народнага Камісарыяту Сацыяльнай Забясьпекі і садаклад Цэнтральнага Камітэту Сялянскіх Таварыстваў Узаемадапамогі. (Дакладчык тав. КАЛІНІН, садакладчык тав. ЖАРЫН).
4. Даклад і зацьверджаньне пастановы аб сыстэме народнае асьветы. (Дакладчык тав. БАЛІЦКІ).
5. Зацьверджаньне Палажэньня аб мясцовых фінансах БССР. (Дакладчык тав. БУНІН).
6. Інфармацыя аб ходзе будаўніцтва Асінастрою. (Дакладчыкі т. т. КАРП і АЛЕЙНІКАЎ).
7. Зацьверджаньне законаў, прынятых паміж II і III Сэсіямі ЦВК БССР. (Дакладчык тав. ХАЦКЕВІЧ).
8. Выкананьне бюджэту 1926-27 г. (Дакладчык ад СНК БССР т. МАТУС і садакладчык ад Бюджэтнай Камісіі ЦВК БССР т. КАЛНІН).
9. Зацьверджаньне Крымінальнага Кодэксу БССР. (Дакладчыкі т. т. СТАШЭЎСКІ і ГОХМАН).
10. Даклад камісіі па выданьні твораў ЛЕНІНА на беларускай мове. (Дакладчык тав. ІГНАТОЎСКІ).

Сакратар ЦВК БССР А. ХАЦКЕВІЧ.

Сёньня, 15-га верасьня, а 6-й гадз. увечары ў клюбе імя К. Маркса (вялікая заля) адбудзецца пасяджэньне фракцыі КП(б)Б 3-й Сэсіі ЦВК БССР.

Адказны Сакратар Фракцыі КП(б)Б Прэзыдыуму ЦВК БССР А. ХАЦКЕВІЧ.

Грамадзкасьць Амэрыкі чакае зьмены ў савецка-амэрыканскіх адносінах.

НЕНАРМАЛЬНАСЬЦЬ І АБСУРДНАСЬЦЬ СУЧАСНАЕ „РАСЕЙСКАЕ" ПАЛІТЫКІ БЕЛАГА ДОМУ ПРЫЗНАЕЦЦА ЎСЁЮ АМЭРЫКАНСКАЮ ПРЭСАЮ.

Нарада Келёга з Куліджам і Бора.

ВАШЫНГТОН, 13-9. Нарада Келёга з прэзыдэнтам Куліджам і старшынёю сэнацкае камісіі па замежных справах сэнатарам Бора ажывіла абмеркаваньне ў друку савецка-амэрыканскіх дачыненьняў. Увесь друк прарочыць, што пры абмеркаваньні ўхвалы пакту Келёга ў сэнаце адбудзецца дыскусія і аб амэрыканска-савецкіх адносінах.

Як паведамляюць, на нарадзе Келёга, Куліджа і Бора пытаньне аб адносінах з СССР таксама закраналася. Аднак, Бора адмаўляецца паведаміць якія-небудзь падрабязнасьці гэтага абмеркаваньня.

У гутарцы з прадстаўнікамі друку Бора заявіў, што яго погляд на прызнаньне СССР застаецца ранейшым, і што ён «зусім здаволен сучасным становішчам».

На падставе гэтае заявы некаторыя вашынгтонскія карэспандэнты лічаць магчымым завяраць, што Бора прараўнівае зацьверджаньне пакту Келёга сэнатам да прызнаньня СССР дэ-факто Амэрыкаю.

Далейшая гульня ў „няпрызнаньне"?

У процівагу гэтаму дзяржаўны дэпартамант паўторна падкрэсьлівае ў сваіх заявах, што зацьверджаньне пакту Келёга Амэрыкаю ня будзе азначаць прызнаньня СССР. Дзяржаўны дэпартамант у сваіх паведамленьнях падкрэсьлівае, што Злучаныя Штаты і СССР у мінулым падпісалі ўжо адначасна міжнародную ўнітарную канвэнцыю, аднак, абышлося бяз прызнаньня. Дзяржаўны дэпартамант напамінае, што пры зацьверджаньні гэтае канвэнцыі ў сэнаце была зроблена агаворка, у якой падкрэсьлівалася, што подпіс Злучаных Штатаў на канвэнцыі не азначае прызнаньня Амэрыкаю няпрызнаных ёю ўдзельнікаў канвэнцыі. Такая-ж агаворка можа быць ухвалена і пры зацьверджаньні пакту Келёга.

Бора, аднак, завярае, што сэнат зацьвердзіць пакт без агаворак.

Бора таемна маўчыць.

ВАШЫНГТОН, 13-9. Келёг адмовіўся даць тлумачэньні наконт паведамленьняў сёнешняга друку, у якіх выказваецца погляд Бора на сувязь між удзелам СССР у пакце Келёга і прызнаньнем СССР Амэрыкаю. Келёг адмовіўся адказаць на запытаньне, ці застаюцца яго погляды на прызнаньне СССР ранейшымі, ці яны зьмяніліся.

СЭНАТАР ТОМАС ПАТРАБУЕ ПРЫЗНАЦЬ СССР.

У АМЭРЫЦЫ ПАНУЕ АТМАСФЭРА ПРЫГНЕЧАНЬНЯ, ЯКАЯ НАПАМІНАЕ ЎМОВЫ ЦАРСКАЕ РАСЕІ.

ВАШЫНГТОН, 13-9. Амэрыканскі сэнатар Томас, які нядаўна вярнуўся з СССР, заявіў карэспандэнту ТАСС, што ён стаіць за неадкладнае прызнаньне СССР Злучанымі Штатамі.

Разам з тым, Томас выказаў небясьпеку, што Злучаныя Штаты знаходзяцца, на шляху да фашысцкае дыктатуры, якая мае сваёю асноваю канцэнтрацыю капіталу. На яго думку, гэта стварае атмасфэру прыгнечаньня, якая напамінае ўмовы, існаваўшыя ў царскай Расеі. Разам з тым гэта прымушае народ зруйнаваць гэтыя ўмовы такім самым парадкам, як расейцы скінулі царызм.

Томас—сябра дэмакратычнае партыі.

Нездаволеньне прамоваю Брыяна.

НЬЮ-ЁРК, 13-9. Уся амэрыканская прэса востра крытыкуе апошнюю прамову Брыяна на пленуме Лігі Нацый за яе антынямецкі тон.

У Саюзе ССР.

ЧЫРВОНЫ КІЕЎ ЗДОЛЬНЫ АБАРАНІЦЦА АД ВОРАГА.

ШТО ПАКАЗАЛІ КІЕЎСКІЯ МАНЭЎРЫ.

КІЕЎ, 13-9. Начальнік службы проціпаветранае абароны галоўнага кіраўніцтва манэўрамі Мядзьведзеў у гутарцы з супрацоўнікам РАТАУ аб выніках апошніх паветрана-хімічных «наскокаў» на Кіеў зазначыў: «Можна напэўна сказаць, што манэўры прайшлі гладка і выявілі, што ў сучасны момант мы маем у Кіеве згуртаваную арганізацыю, якая гарантуе нам на выпадак вайны надзейную абарону».

ТАВ. ВАРАШЫЛАЎ НА МАНЭЎРАХ.

КІЕЎ, 12-9. Варашылаў разам з галоўным кіраўніцтвам манэўраў прыехаў ва ўправу пасыўнае паветранае абароны. Тав. Варашылаў знаёміўся з падрыхтоўчаю працаю ў галіне паветранае абароны гораду. Потым Варашылаў аб'яжджаў асобныя раёны гораду, якія былі аб'ектам наскоку.

Пэрспэктывы прамысловасьці ў 1928-29 годзе.

МАСКВА, 13-9. Прэзыдыум ВСНГ СССР заслухаў даклад Касёра аб кантрольных лічбах прамысловасьці СССР на 1928-29 год.

З дакладу відаць, што валавая прадукцыя прамысловасьці СССР узрасьце ў 1928-29 г. на 20,1 проц. Лік рабочых павялічыцца на 5,1 проц., а прадукцыйнасьць працы—на 15 проц. **Капітальныя затраты прамысловасьці дасягнуць 2110 міліёнаў рублёў.** *Чысты прыбытак складзе 1152 міліёны рублёў.*

Падсумоўваючы вывады з спрэчак, т. Куйбышаў адзначыў, што пры ўсёй патрэбе павялічыць фінансаваньне прамысловасьці, нельга перацяжарваць дзяржаўны бюджэт яе патрэбамі, адрываючы сродкі ад іншых галін народнае гаспадаркі. Тав. Куйбышаў лічыць магчымым зьменшыць намечанае кантрольнымі лічбамі фінансаваньне прамысловасьці з дзяржаўнага бюджэту ў разьмеры 1 міліярду 300 рублёў ня менш, чымся на 200 міліёнаў рублёў. Гэта, аднак, не павінна выклікаць зьніжэньня капітальных затрат прамысловасьці, бо можа затрымаць тэмп яе далейшага разьвіцьця. Вызваліўшы дзяржаўны бюджэт ад гэтых 200 міліёнаў рублёў, прамысловасьць павінна перакласьці іх на свае ўнутраныя сродкі, павінна напрудзіць усе магчымасьці, каб пакрыць гэтую суму.

Прэзыдыум ВСНГ СССР зацьвердзіў у асноўным пададзены яму матар'ял па кантрольных лічбах і накіраваў яго ў дзяржаўную плянавую камісію.

ПОСЬПЕХ II ПАЗЫКІ ІНДУСТРЫЯЛІЗАЦЫІ

УЖО РЭАЛІЗАВАНА НА 230 МІЛІЁНАЎ РУБЛЁЎ.

МАСКВА, 13-9. З дакладаў на пасяджэньні цэнтральнае камісіі спрыяньня рэалізацыі другой пазыкі індустрыялізацыі пры прэзыдыуме ЦВК СССР выявілася, што па СССР **на 1 верасьня рэалізавана пазыкі на 230,1 міліёнаў рублёў.** *Пераважаючую частку дала калектыўная падпіска сярод рабочых і служачых. Слаба разгорнута падпіска сярод сялянства і неарганізаванага жыхарства гораду. Ахоп падпіскаю рабочых і служачых пакуль-што складае 60 проц.*

ЛЕНІНГРАД ВЫКАНАЎ ЗАДАНЬНЕ ЗВЫШ НАМЕЧАНАГА.

ЛЕНІНГРАД, 13-9. З прычыны выключнага посьпеху пазыкі ў Ленінградзе, пакрытае ўжо больш як на 100 проц. заданьня, камісія садзейнічаньня рэалізацыі пазыкі падае ў прэзыдыум абласнога выканкому прапанову павялічыць кантрольную лічбу заданьня на Ленінградзе да 30 міліёнаў руб., г. зн., на 7 міліёнаў руб.

Ход хлебазагатовак.

МАСКВА. Другая верасьнёўская пяцідзёнка загатовак Саюзхлеба, апроч Казакстану, дала рост загатовак на 37,8 проц. проці першае пяцідзёнкі. Загатоўлена хлеба-масла-семя 102270 тон проці 74230 тон першае пяцідзёнкі.

Апошняе папярэджаньне.

Газэта «Известия» ў перадавіцы «Последнее предупреждение» піша:

Не зважаючы на шэраг мер, ужытых у галіне рэарганізацыі хлебазагатоўчага апарату, [illegible] у тых ці іншых пунктах, тым ці іншым арганізацыям.

Гэтыя перажыткі трэба рашуча і неадкладна зьнішчыць. Агалошаны загад намесьніка старшыні СНК СССР і Савету Працы і Абароны т. Рудзутака зьяўляецца ў гэтых адносінах апошнім папярэджаньнем: [illegible] далейшым [illegible] пастаноў у галіне хлебазагатовак будуць неадкладна прыцягвацца да суровае адказнасьці.

ЧАСОВАЯ ПАГОДЖАНАСЬЦЬ МІЖ ПАРТЫЯМІ ЛЯПЧАВА І ЦАНКОВА.

ВЕНА, 13-9. Пасьля нарад з лідэрамі партый балгарскі кароль [illegible] шляхаў, якая да [illegible] аднак, што супя[illegible] дзьвюма групамі не [illegible] спадзявацца на [illegible] новага габінэту Ляпчава.

Антыўрадавая змова ў Партугаліі.

ПАРЫЖ, 13-9. З Партугаліі паведамляюць, што там выкрыта змова проці ўраду [illegible]

Арыштавана 11 чалавек.

ТАЙНЫ СКЛАД ЗБРОІ У ЛІСАБОНЕ.

ПАРЫЖ, 12-9. Агенцтва Гавас паведамляе, [illegible] Лісабону выкрыла [illegible] 36 бомбаў [illegible]

Ангельскія меншавікі нажываюць выбарчы капітал.

ЛЁНДАН, 13-9. [illegible]

Рэпрэсіі проці югаслаўскіх камуністаў.

ВЕНА, 12-9. З Заграбу паведамляюць, што арыштаваны камуністы [illegible]

Разьмяшчэньне французскае пазыкі ў Нямеччыне.

БЭРЛІН, 13-9. [illegible]

„ГАРАЧАЕ" СПАТКАНЬНЕ ВАНДЭРВЭЛЬДЭ.

НЬЮ-ЁРК, 11-9. З Буэнос-Айрэсу [illegible] прыехаўшы туды [illegible] лідэр II Інтэрнацыяналу Вандэрвэльдэ быў спаткаваны [illegible] дэманстрацыяй, [illegible] камуністыч[illegible] Вандэрвэльдэ пад выгу[illegible] прымушаны [illegible] пад вартаю па[illegible]

Фінляндыя пачынае „разброеньне".

ГЕЛЬСІНГФОРС, 13-9. У Англіі спушчан на ваду першы з заказаных фінляндыяй мінаносцаў.

ЯПОНІЯ ГАСПАДАРЫЦЬ У ШАНДУНІ.

УНІВЭРСЫТЭТ У ЦЫНДАО АБЕРНУТ У КАЗАРМЫ.

ШАНХАЙ, 13-9. Прыехаўшае нядаўна ў Цындао з Цзін-цьзіну японскае войска ў складзе аднаго пяхотнага палка разьмясьцілася ў памяшканьні ўнівэрсытэту, зрабіўшы там свой галоўны штаб.

СПРОБА ЯПОНСКАГА НАЖЫМУ НА СУД НАД ГРАМАДЗЯНАМІ СССР.

ПЕКІН, 13-9. Японская газэта „Шунь-Ван-Шы-Бао" ў перадавіцы, напісанай яшчэ да паведамленьня пракурора аб пастанове спыніць справу 15-ці савецкіх грамадзян, выказвае зьдзіўленьне з прычыны раптоўнага вызваленьня 15-ці савецкіх грамадзян. Газэта скардзіцца, што кітайскі суд пазбаўляе кітайскую грамадзкасьць інфармацыі па гэтай справе. Газэта лічыць, што нанкінскі ўрад і кітайскі суд павінны агаласіць прычыны, якія прымусілі вызваліць 15 савецкіх грамадзян. «Мы шкадуем,—піша газэта,—што справа, распачатая з такім галасам, скончылася так бяз вынікаў».

КАНФІСКАЦЫЯ ЯПОНСКАГА ПАРАХОДУ НАНКІНЦАМІ.

ШАНХАЙ, 12-9. Агенцтва Рэйтэра паведамляе, што мытная ўлада ў Ханькоў канфіскавала японскі параход з грузам солі, бо згодна японска-кітайскага гандлёвага ўгавору, японскія параходы ня маюць права перавозіць солі. Апроч таго, японскі параход заходзіў у порт Хуансіган, які не зьяўляецца ўгаворным портам (г. зн. портам, у які чужаземныя параходы ня маюць права заходзіць).

ЦІКАВАСЬЦЬ АМЭРЫКІ ДА СТАНОВІШЧА МАНЧЖУРЫІ.

ХАРБІН, 13-9. Амэрыканскі консул у Мукдэне выехаў у Карэю на спатканьне з пасланьнікам Злучаных Штатаў у Кітаі, які знаходзіцца на адным з курортаў Карэі. Туды-ж выехаў амэрыканскі консул у Дайрэне. Гандлёвы аташэ місіі Злучаных Штатаў у Пекіне прабыў нядаўна ў Харбіне тыдзень і знаёміўся з становішчам у Манчжурыі.

МАСАВЫЯ АРЫШТЫ У ЛАТВІІ.

РЫГА. Гэтымі днямі арыштавана блізка 15-ці чалавек, абвінавачаных у «арганізацыі ўсеагульнае забастоўкі 2-га жніўня, у разлажэньні латвійскае арміі, а таксама ў арганізацыі тайных чырвоных баявых дружын у некаторых вайсковых часьцях».

У зьвязку з арыштамі, латвійскі друк распачаў вострую кампанію проці «маскоўскіх агентаў», нібыта прысланых з прычыны надыходзячых выбараў у латвійскі сойм. Друк надае асаблівае значэньне арышту нейкага Страўтмана, які, водлуг слоў газэты, зьяўляецца сябром ЦК латвійскае кампартыі.

У ЛІТВЕ.

Замах на літоўскага ваеннага міністра?

«Кур'ер Віл.» (№ 206) паведамляе, быццам 8 верасьня г. г. на літоўскага ваеннага міністра быў зроблен замах: невядомыя асобы кінулі ў аўтамабіль бомбу, на якім праяжджалі ген. Даўконтас і палкоўнік Плечкайціс.

Бомба не разарвалася. Замахоўцы ня злоўлены.

Літоўскія пагрозы.

8 верасьня ў Коўні адбыўся зьезд 6. вайсковай літоўскай арміі. На гэтым зьезьдзе палк. Плехавічус сказаў прамову, у якой, як піша „Слово" (№ 208), «кідаў па адрасу Польшчы праваканцыйныя абвінавачаньні і прасіў бога, каб ён памог маладой літоўскай арміі выгнаць з Вільні палякаў».

„А гэтыя ўлартыя ўсё сваё!"...

Пад такім загалоўкам зьмяшчае «Слово» (№ 208) тэлеграму аб прамове прэзыдэнта Літвы Сьмятоны, якую ён сказаў у часе выпуску афіцэраў з вайсковай школы. У прамове гэтай ён адзначыў, што «Літва ніколі не зрачэцца тых зямель, якія ёй належаць. Незалежнасьць Літвы будзе толькі тады зусім поўнай, калі сталіца Літвы будзе ў Вільні».

Арышт палякаў.

Па загаду літоўскай адміністрацыі 6 верасьня г. г. арыштаваны ўласьнік маёнтку Патроўшчына Цесьляк і кіраўнік таго-ж маёнтку Кавальскі. Улада абвінавачвае арыштаваных у тым, што ў 1920 годзе ў часе іх службы ў польскім войску яны расстралялі ў Сувалках літоўскі патруль з чатырох салдатаў.

Забойства абшарніка—паляка.

Уначы з 5 на 6 верасьня г. г. члены літоўскай арганізацыі „Жалезны Воўк" зрабілі збройны напад на абшарніка—паляка З. Павінскага, уласьніка маёнтку Парэчча Павінскага і двух яго сыноў забілі. Апрача таго забралі грошы, розныя рэчы і коняй.

У ПОЛЬШЧЫ.

Расейскія манархісты выехалі з Польшчы.

10 верасьня г. г. расейскія манархісты М. Мітлін, А. Дзянісаў, І. Гапановіч, З. Міхасевіч і А. Самахвалаў выехалі з Польшчы. Частка іх паехала ў Францыю.

«БУНТ» ВЫСЫЛАЕМЫХ БЕЛАГВАРДЗЕЙЦАЎ.

ВАРШАВА, 12-9. Афіцыёз «Глос Правды» паведамляе, што белагвардзейцы Мітлін, Дзянісаў і Міхасевіч, якія высылаюцца з Вільні, накіраваны этапам да мяжы, бо адмовіліся выехаць дабрахвотна. Гапановічу і Самахвалаву, якія таксама высылаюцца, было дадзена дадаткова 2 дні часу, пасьля чаго яны згадзіліся выехаць дабраахвотна.

Звальненьне беларусаў з астрогу.

Гэтымі днямі звольнены з астрогу ў Вілейцы наступныя беларусы: Д. Лявіцкі, С. І. Канапельні, В. Казакевіч, В. Марзак і В. Сьліж.

Крадзеж 30 тысяч злотых.

6 верасьня г. г. касір чыгуначнай касы ў Горадні Ю. Калянна скраў з касы 30 тысяч злотых і ўцёк у невядомым кірунку.

Крадзеж 40 тысяч.

Касір беластоцкай чыгуначнай касы К. Гілеўскі скраў з касы 40 тысяч злотых і ўцёк. Пошукі паліцыі не далі да гэтай пары рэзультатаў.

Прапаў лётчык.

З цэнтральнай школы пілётаў у Быдгошчы вылецеў 6 верасьня г. г. лётчык Яраслаў Цалёвіч. Да апошняга часу аб ім няма ніякіх вестак. Магчыма, што ён упаў дзе-небудзь у лесе, або на нямецкай тэрыторыі. Паліцыя шукае яго.

САМАЛЁТ „СОВЕТСКИЙ СЕВЕР" НЕ АДШУКАНЫ.

МАСКВА, 13-9. Пад старшынствам Уншліхта адбылося экстранае пасяджэньне прэзыдыуму ТДА-Авіяхіму СССР, прысьвечанае пытаньню аб адшуканьні прапаўшага невядома дзе гідрасамалёту „Советский Север". Экспэдыцыя ТДА-Авіяхіму СССР, якая знаходзіцца на самалёце, складаецца з начальніка экспэдыцыі т. Красінскага, лётнікаў Валынскага, Кашалёва і Радзевіча і мэханіка Барысэнкі. Адчыняючы пасяджэньне т. Уншліхт зазначыў, што хоць яшчэ няма ніякіх падстаў непакоіцца за лёс экспэдыцыі і думаць пра катастрофу, аднак, ня шкодзіць ужыць некаторыя захады да адшуканьня самалёту.

Прэзыдыум ТДА-Авіяхіму СССР зацьвердзіў усе намечаныя мерапрыёмствы і склаў спэцыяльную камісію па выратаваньні самалёту «Советский Север». Старшынёю гэтае камісіі абраны т. І. Р. Грова.

Рацыяналізацыя грузавых перавозак.

ІВАНАВА-ВАЗЬНЯСЕНСК, 13-9. Адбылася тэхнічная прыёмка гарадзкое грузавое каляіны, якая поўнасьцю скончана пабудоваю. 34 кілёмэтры каляіны зьвязваюць між сабою і магістраллю ўсе буйныя прадпрыёмствы гораду. З пабудоваю каляіны—кошт перавозкі тонны грузу зьнізіўся да 56 кап.—1 р. 58 к. пры кошце гужавое і аўтамабільнае перавозкі тоны ў 2 руб. 50 к.—3 р. 50 к.

Зараз грузазварот каляіны абмяжоўваецца 80 вагонамі ў суткі, а ў другой палове будучага году, калі будзе разгорнута праца новых фабрык, ён узрасьце да 200 вагонаў ў суткі. Затрачаныя на каляіну 1702 тысячы руб. зьвернуцца праз 7 гадоў, а калі ўзяць пад увагу выгоды, якія атрымае прамысловасьць, дык каляіна поўнасьцю акупіць сябе ўжо праз 2-3 гады.

Няшчасьце з-за нядбайнасьці.

АРЦЁМАЎСК, 11-IX. Скончана расьследваньне прычын катастрофы на гарлоўскай капальні «Мария». Выявілася, што абвал, які здарыўся ўначы перад 16-га жніўня, зьявіўся вынікам недапусьцімае нядбайнасьці горнага нагляду гэтае капальні. Неўзабаве перад катастрофаю з-за дрэннае вэнтыляцыі задыхнуўся рабочы. Напярэдадні абвалу, ад якога загінула 4 рабочых, здарылася два абвалы на вучастках апошняга і сярэдняга ўступаў. Рабочыя папераджалі аб магчымасьці паўторнасьці абвалу, аднак, захадаў ніякіх не было ўжыта, і здобыч рабіўся пры яўна небясьпечных умовах.

Вінаватыя ў катастрофе прыцягваюцца да адказнасьці. Аднаўленчая праца хутка скончыцца.

Прыём для чужаземных гасьцей у „ВОКС"е".

МАСКВА, 14-9. Усесаюзнае таварыства культурнае сувязі з заграніцаю наладзіла прыём для чужаземцаў, якія прыехалі ў Маскву на сьвяткаваньне юбілею Талстога. На прыёме прысутнічала шмат чужаземцаў, у тым ліку пісьменьнікі Цвайг і Кельлерман, прафэсар расейскае літаратуры Сафійскага ўнівэрсытэту Наборы, а таксама нарком асьветы т. Луначарскі.

ЖЭНЕЎСКІ ТОРГ АБ РЭЙНЕ.

Вынікі 2-е нарады.

ЧАСОВЫ АД'ЕЗД БРЫЯНА Ў ПАРЫЖ.

ЖЭНЕВА, 13-9. Сёньня адбылася другая нарада 5-ці дзяржаў па пытаньні эвакуацыі Рэйнскае вобласьці, пасьля якое Брыян выехаў у Парыж для ўдзелу ў пасяджэньні рады міністраў.

У нядзелю, як вернецца Брыян, адбудзецца трэцяя нарада.

Хоць удзельнікі нарады і заяўляюць, што ў сёнешнім пасяджэньні быў дасягнуты некаторы адносны посьпех, аднак, адсутнасьць вестак не дае магчымасьці судзіць аб гэтым.

Мюльлер здае пазіцыі.

БЭРЛІН, 13-9. Хоць нямецкае паведамленьне аб нарадзе 5-ці дзяржаў за[illegible] нямецкага ўраду [illegible] аднак, нямецкія колы завяраюць, што [illegible] дэлегацыі ёсьць зрух, і што дасягнута згода аб абмеркаваньні рэпарацыйнае праблемы, пакінуўшы ў баку пытаньне аб эвакуацыі (як вядома, Нямеччына дамагалася ў першую чаргу абмеркаваць пытаньне аб эвакуацыі).

Неспрыяючыя ўмовы працы „Красіна".

НАМЕЧАНЫ МАРШРУТ ЭКСПЭДЫЦЫІ КРАСІНА.—ЭКСПЭДЫЦЫЯ ЗРОБІЦЬ УСЁ МАГЧЫМАЕ, КАБ ВЫКАНАЦЬ УЗЯТЫ НА СЯБЕ АБАВЯЗАК.

ЛЁДАКОЛ «КРАСІН», 12-9. У гутарцы са спэцыяльным карэспандэнтам ТАСС начальнік экспэдыцыі Самойлавіч заявіў: „Другі паход лёдакола «Красін» адбываецца пры вельмі [illegible] умовах, якія аса[illegible] ўплываюць на магчымасьці [illegible] гідрасамалёт. Аднак, [illegible] толькі кожны дзень, [illegible] Таму мы ня можам [illegible] спрыяючага надвор'я [illegible] абавязкова пай[illegible] [illegible] Зараз, параіўшыся з [illegible] Арасам і Эгге, я за[illegible] паляцен на параход. Ка[illegible] працаваць удзень і [illegible] такі буйны самалёт [illegible] судне ўздымных кра[illegible] [illegible] Даводзіцца будаваць плыт на бочках, а тады рабіць спэцыяльны памост. Я ўпэўнен, што кашая каманда выканае гэтую цяжкую задачу".

„Куды мы пойдзем на „Красіне",—казаў далей Самойлавіч.

„Наша задача—агледзець як мага больш лік лёдавых палёў у раёне катастрофы. Але з прычыны таго, што ў раёне 7 выспаў і мысу Ля-Сьміт зараз чыстая вада, дык мы пойдзем ад паўночнага мысу проста на поўнач да кромкі лёду і потым па лёдзе пойдзем да раёну катастрофы. Не зважаючы на ўсе цяжкасьці, якія яшчэ больш павялічваюцца позьнім часам, наша энэргія ні на хвіліну не паслабляецца і мы зробім усё залежнае ад нашых сіл".

Стычка на баўгара-румынскай мяжы.

ВЕНА, 8-9. Як паведамляюць з Бухарэсту, салдаты баўгарскае прымежнае варты пачалі страляніну па прымежнай вёсцы Туркшмэль у Дабруджы. Абстрэл вёскі цягнуўся блізка гадзіны і выклікаў перапуд сярод жыхарства. Румынская прымежная варта ў свой чарод распачала страляніну па баўгарскіх прыгранічніках; толькі пасьля гэтага баўгарскія салдаты спынілі страляніну.

НЯМЕЧЧЫНА У ТУПІКУ.

Сэсія савету Лігі Нацый не абцяжала сваёй абвесткі вялікай колькасьцю пытаньняў, але і па двох асноўных пытаньнях—разброеньне і польска-літоўскі канфлікт—сэсія не дала ніякіх вынікаў.

Ня большы посьпех мелі і адначасовыя з пасяджэньнямі савету Лігі перагаворы паміж Мюльлерам і прадстаўнікамі былой Антанты. Перагаворы гэтыя вяліся адносна аднаго з найбольш балючых пытаньняў нямецкай замежнай палітыкі—ачышчэньня саюзным войскам рэйнскіх вобласьцяў. Сучасны нямецкі прэм'ер сацыял-дэмакрат Мюльлер паставіў сабе задачай дамагчыся якіх-небудзь посьпехаў у вырашэньні гэтай праблемы і **гэтым самым вывесьці нямецкую замежную палітыку з тупіку і адначасова нажыць капітал для нямецкай сацыял-дэмакратыі і ідэі кааліцыйнага ўраду.**

Мюльлер згодзен быў на ўсё, што прапанаваў яму Брыян. Ён гаварыў у паасобку з кожным прадстаўніком дзяржаў-пераможніц, згаджаўся на канфэрэнцыю ўсіх зацікаўленых у пытаньні дзяржаў; старанна наведваў жэнеўскіх дэлегатаў; але зрушыць справу з месца яму не ўдалося, бо Францыя, пры маўклівым падтрыманьні Англіі, катэгарычна адмовілася ставіць пытаньне аб ачышчэньні рэйнскіх вобласьцяў бяз вельмі сур'ёзных і ў сучасны момант непасільных кампэнсацый з боку Нямеччыны ў галіне рэпарацыйных плацяжоў. Мюльлер згаджаўся і на такія перагаворы, але ўжо не спадзяючыся дасягнуць якіх-небудзь добрых для сябе вынікаў, а толькі для стварэньня хоць-бы ілюзіі частковага посьпеху.

Правал перагавораў канчаткова выяўляе тупік, да якога ішла нямецкая замежная палітыка з часу Туары і Лёкарно. Заходняя арыентацыя праваліласа. Аб'яднаныя англа-французы ня бачаць неабходнасьці ў пацачках і без таго паслухмянай Нямеччыны. Ніякая сацыял-дэмакратычная спрытнасьць слова ня дасьць магчымасьці зараз Мюльлеру ўпэўніць нямецкае насяленьне ў тым, што можна чагосьці яшчэ чакаць ад далейшай арыентацыі на захад.

Італьянскія фашысцкія газэты, разлаваныя англа-французскай згодай, сьцьвярджаючы правал перагавораў, ужо прапануюць Нямеччыне новы шлях—арыентацыі на Італію і сярэдня-эўрапейскія і балканскія дзяржавы, зьвязаныя ў сучасны момант з Італіяй.

Няма патрэбы гаварыць, што італьянская арыентацыя Нямеччыны мала праўдападобна. Паміж Рымам і Бэрлінам стаіць шмат нацыянальна-палітычных пытаньняў, але, нават і вырашыўшы іх, нямецка-італьянская прыязьнь ня выведзе нямецкага народу з тупіку.

Бясспрэчна, што правал жэнеўскіх перагавораў хутчэй усяго прывядзе да павялічэньня ў Нямеччыне ліку прыхільнікаў адзіна разумнае ўсходняе арыентацыі Нямеччыны, што яшчэ больш узмацніць магчымасьці савецка-нямецкага эканамічнага збліжэньня, вельмі важнага і карыснага для абодвых бакоў.

Аб падрыхтоўцы да загатоўчай кампаніі.

Рэзалюцыя Пленуму ЦК КП(б)Б.

Заслухаўшы даклад т. Адамайціса аб падрыхтоўцы да загатоўчай кампаніі, Пленум ЦК КП(б)Б канстатуе, што:

а) Гаспадарчае палажэньне Савецкага Саюзу, пры якой мы ўступаем у новы загатоўчы год, [illegible]

[illegible]

пашырэньня замежнага гандлю, Пленум ЦК КП(б)Б прапануе ўсім партыйным, каапэрацыйным і дзяржаўным арганізацыям разгарнуць працу па загатоўках для экспарту, у прыватнасьці, абавязаць Дзяржгандаль і каапэрацыю (асабліва яе нізавыя зьвеньні), максымальна прыцягнуць для гэтых мэтаў усялякія новыя віды сыравіны (гароднiна, ягады, садавiна, прадукты птушніцтва і інш). Абавязаць ВСНГБ умоцніць выпрацоўку прадметаў прамысловасьці, годных для экспарту.

Улічваючы цэлы шэраг недахопаў у справе арганізацыі і рэалізацыі экспарту, якія мелі месца ў мінулым годзе, а таксама ў межах падняцьця рэнтабельнасьці экспарту, абавязаць Наркамгандлю і ВСНГБ зьвярнуць увагу на зьнішчэньне гэтых зьявішчаў, усямерна дамагаючыся падняцьця якасьці экспарту (стандартызацыя, палепшаньне сартыроўкі, упакоўкі і інш.).

Поруч з гэтым, Пленум ЦК КП(б)Б прапануе гаспадарчым органам і акрвыканкомам прадугледзець у плянах капітальных укладаньняў узмацненьне будаўніцтва, пашыраючага экспартную базу.

5. Пляны загатовак (гадавыя), узгодненыя з акруговымі арганізацыямі, а таксама пляны квартальныя і месячныя зацьверджаныя Наркамгандлю і СНК, зьяўляюцца абавязковымі для дзяржаўных і каапэрацыйных загатоўчых арганізацый, а таксама і для ўсіх выканаўчых камітэтаў. Загатоўчыя арганізацыі і акругі павінны, у сваю чаргу, неадкладна ўскладаць на іх пляны разьмеркаваць і давесьці да асобных загатоўчых адзінак (нізавыя каапэратывы, загатоўчыя пункты).

6. Узмацніць дысцыпліну апарату каапэрацыйных сыстэм, у прыватнасьці, сярэдзінных і нізавых зьвеньняў. Усе распараджэньні і дырэктывы каапэрацыйных цэнтраў у галіне загатовак (колькасьць, тэрмін) і снабжэньня падлягаюць неадкладнаму пра-

[illegible]

Члены ЦВК БССР на Асінастроі.

(Ад уласнага карэспандэнта).

Мітынг у Воршы.

Экскурсія членаў ЦВК БССР позьняй ноччу 12 верасьня была спаткана працоўнымі гораду Воршы.

Тав. Баліцкі, вітаючы працоўных Аршаншчыны ад імя ўраду БССР, растлумачыў мэту паездкі членаў ЦВК на Асінастрой. Пабудова Асінастрою—гэтага магутнага волата нашага сацыялістычнага будаўніцтва, таксама як і пабудова ў Менску Унівэрсытэцкага Гарадка—заслугоўваюць асаблівай увагі. Ці правільна выкарыстоўваюцца сродкі, як праходзіць практычная праца на пабудове—вось дзеля чаго едуць члены ЦВК БССР на Асінастрой,—гаварыў т. Баліцкі.

На мітынгу выступаў былы старшыня Аршанскага АВК т. **Амбражунас**, які выказаў надзеі аб пабудове другой гэткай электрастанцыі ў Гомельшчыне.

Воплескамі спатканы народны паэта Рэспублікі **Якуб Колас** зазначыў, што пісьменьнікі асабліва цікавяцца тым шырокім разгортваньнем сацыялістычнага будаўніцтва, цікавяцца Асінастроем—першым беларускім волатам.

На мітынгу выступалі ад Аршанскага Акрпрафбюро тав. **Калінін** і рабочы **Берасьцюк**. Апошні гаварыў, каб урад зьвярнуў асаблівую ўвагу на правільнае разьмеркаваньне сродкаў для пабудовы Асінаўскай электрычнай станцыі, каб яна была пабудавана своечасова.

З прывітаньнямі выступалі: ад чыгуначнікаў т. т. **Сянькоўскі**, ад імя Аршанскага камсамолу—тав. **Барочанка**.

На Асінастроі.

Раніцой 13 верасьня экскурсія прыехала на станцыю Хлюсьціна, адкуль далей, на Арэхі—месца пабудовы Асінастрою. Адлегласьць ад Хлюсьціна да Арэхаў праяжджалі па новай чыгуначнай ветцы Асінаўскага будаўніцтва.

У Арэхах экскурсію спаткаў галоўны інжынэр Асінастрою тав. **Алейнікаў**. Начальнік Асінаўскай раённай міліцыі аддаў тав. **Чарвякову** рапарт. Экскурсія накіравалася на месца будаўніцтва. Агледжаны часовыя баракі для рабочых, камяніцы, прызначаныя для кватэр служачых Асінастрою, артэзіянская студня.

У бараках члены ЦВК гутарылі з рабочымі, цікавячыся іх жыцьцём і працай.

Экскурсія агледзела галоўны будынак Асінастрою, які ўвесь у працэсе будаваньня. У сучасны момант праводзіцца праца па бэтаніраваньні корпусу. Былі агледжаны таксама будаўнічыя матар'ялы: цэмант, пясок, жалеза, лес, цэгла, камень.

* * *

Пехатой экскурсія накіравалася ў Выдрыцу, дзе агледзела падсобную электрастанцыю сілаю ў 720 конскіх сіл, працу па мэліярацыі рэчкі Выдрыцы, баракі і каапэратыў «Чырвоны Араты».

У часе абедзеннага перапынку ў арэхаўскім клюбе адбыўся вялікі мітынг, прысьвечаны прыезду экскурсіі членаў ЦВК. На мітынгу прысутнічалі ўсе рабочыя Асінаўскага будаўніцтва і тэхнічны пэрсанал.

Намесьнік галоўнага інжынэра Асінастрою тав. **Шаршнёў** выступіў з прамоваю, у якой адзначыў, што калектыў будаўніцтва моцны і ўсімі сіламі імкнецца пастаўленыя перад ім абавязкі выконваць. Мы імкнемся,—гаварыў т. Шаршнёў,—каб таньней каштавала Асінаўскае будаўніцтва, аднак, для пасьпяховасьці неабходны сродкі.

На мітынгу віталі ўрад: рабочыя **Міхальцоў і Гаецкі**, інжынэр **Цымбал**, кіраўнік будаўніцтва, інжынэр **Алейнікаў**, старшыня Аршанскага раённага выканаўчага камітэту **Лучко**.

З вялікай прамовай у адказ на прывітаньні выступіў тав. А. Чарвякоў.

— Цэнтральны Выканаўчы Камітэт даручыў мне перадаць вам, рабочым Асінаўскага будаўніцтва і жыхарам, прывітаньне. Усе мерапрыемствы савецкай улады могуць быць выкананы тады, калі будзе падтрыманьне з боку працоўных мас.

Цяпер мы будуем раённую Асінаўскую электрычную станцыю. Гэта адна з адказных задач. Мы трацім на яе 15 міліёнаў руб; пабудовай электрастанцыі мы прысьпяшаем з будаўніцтвам фабрык і заводаў.

У нас яшчэ беднасьць, някультурнасьць. Мы ўсе ведаем, што так жыць далей немагчыма. Адзіны шлях выйсьці з беднасьці, някультурнасьці—індустрыялізацыя нашай краіны. Дзеля таго, каб нашы фабрыкі і заводы, патрэбна сіла. Асінаўская электрычная станцыя—першая павінна даць танную электрасілу для цэлага раёну. Разгортваючы індустрыялізацыю, мы здолеем павялічыць лік тавараў і зьнізіць іх кошт. На заводах мы будзем будаваць машыны, якія ў сваю чаргу павялічаць ураджайнасьць сельскай гаспадаркі. **Каб выбіцца з беднасьці, нам трэба стаць народам машын. Машыны павінны за нас працаваць.**

Пабудовай электрычнай станцыі мы **выконваем заветы Уладзіміра Ільліча Леніна** ў сябе, на Беларусі. У нас не павінна гаснуць вера ў шчасьлівую будучыню. Рабоча-сялянскі ўрад уважліва глядзіць за ходам разьвіцьця сацыялістычнага будаўніцтва. Ён уважліва правярае пляны, ён правярае, як яны праводзяцца ў жыцьцё. **Няправільна пакладзеная цэгла, дрэнны пясок, неразьмешаны цэмант—усё гэта падарве нашу веру ў тое, каб выбіцца з беднасьці, някультурнасьці.** Толькі самі мы, працоўныя, павінны клапаціцца аб сваім будучым жыцьці. Бо калі мы ня будзем клапаціцца, то зноў будзем нявольнікамі буржуазеі. За 10 год савецкага будаўніцтва працоўныя шмат разоў паказалі, што яны могуць рабіць цуды.

Вынаходзтвы, уважлівыя адносіны да працы—усё гэта нясе карысьць для будучыні працоўных.

Асінаўская станцыя—гэта першая вялічэзная спроба на Беларусі нашага сацыялістычнага будаўніцтва. Добра пабудаваўшы Асінаўскую станцыю, мы будзем будаваць новыя электрычныя станцыі ў другіх раёнах Беларусі. Мы гэтым будзем паступова зьнішчаць нашу беднасьць і някультурнасьць!

Сялянка Анішчанка вітала рабочых ад імя жанчын, членаў ЦВК.

Якуб Колас падзяліўся сваімі ўражаньнямі аб Асінастроі.

— Вы сваімі мазалістымі рукамі зьмянілі твар зямлі,—кажа пісьменьнік.—Ваша творчая работа падымае дух пісьменьніка. Дык няхай жыве наша сацыялістычнае будаўніцтва!

Старшыня Дзяржпляну БССР тав. **Карп** расказаў рабочым Асінастрою, што ўжо зроблена на Беларусі ў галіне будаўніцтва.

Удзельнікаў экскурсіі ад імя сялян вёскі Арэхі вітаў селянін **Таржыцкі**. Ён гаварыў аб тым, што навука можа зрабіць цуды.

Забалочаная мясцовасьць Арэхаў стала сапраўдным вялічэзным волатам будаўніцтва. Ажыло культурнае жыцьцё.

* * *

Пасьля мітынгу ўдзельнікі экскурсіі абедалі ў рабочым клюбе-сталоўцы.

Дрэннае надвор'е (дождж) не дало магчымасьці агледзець шабаны (Асінторф) і возера.

А 6-й гадзіне ўвечары 13-га верасьня экскурсія выехала з тэрыторыі будаўніцтва для ўдзелу ў працы 3-й Сэсіі ЦВК, на якой будзе стаяць пытаньне аб Асінастроі.

Іл. Б.

Па Беларускай ССР.

(Ад нашых карэспандэнтаў).

Забойства селькора.

МАГІЛЕЎ, 14-9. Знойдзен забітым (з рэвальвэра) селькор «Магілеўскага Селяніна» ХВЯДОС ПАШКЕВІЧ з Вяліка-Лозіцкага сельсавету (Шклоўскага раёну). Яшчэ надаўна ён пісаў у газ. «Магіл. Селянін» аб тым, што міліцыя ня робіць расьсьледаваньня па справе нападу на яго хату адначасноўца, які страляў праз дзьверы (гэты напад не стаяў у сувязі з яго селькорствам).

Сьледзтва павінна выявіць, ці забойства зроблена на глебе селькорства Пашкевіча, ці па другіх матывах.

Асушаем балота.

ГОМЕЛЬ, 14-9. У акрузе праводзіцца вялікая праца па стварэньню калёнізацыйнага фонду. Для гэтай мэты праводзіцца землеўпарадкаваньне на тэрыторыі акраін балотнага масыву ў 20 тысяч гэктараў. На гэтай плошчы адбываюцца тэхнічныя асушальныя работы. Масыў гэты знаходзіцца на стыку 3 раёнаў: Хойніскага, Брагінскага і Камарынскага.

Гэтыя незаселеныя землі прадстаўляюць балотную пустыню ў нашай акрузе. На тысячы дзесяцін разьмеркаваліся неасяжныя палескія балоты. Зараз пад кіраўніцтвам 14 гідратэхнікаў вокавыя балоты асушваюцца. Ад балот рыюць канавы, на якіх вада будзе спушчана. Палова плошчы, на якой адбываюцца гідратэхнічныя работы, можа быць выкарыстана як ворная зямля, а другая палова будзе выкарыстана пад сенажаці.

На гэтых балотных масывах у працягу бліжэйшых 2 год будзе пракладзена шаша, якая наладзіць сувязь новай зямлі з чыгункай. Наогул у працягу 5 год балотны масыў будзе прыгодны для пасеваў і засяленьня людзьмі.

Сяляне супроць самагону.

Барысаў, 14-9. Агульны сход сялян вёскі Навасёлкі, заслухаўшы інфармацыйны даклад аб шкоднасьці кірмашоў, якія яшчэ маюць месца на вёсцы, зьвярнуў увагу, што кірмашы вядуць да разбурэньня сацыялістычнага будаўніцтва вёскі, выклікаюць п'янства, хуліганства і наогул перашкаджаюць культурна-асьветнай працы. Дзеля гэтага агульны сход пастанавіў зьнішчыць кірмаш, які праводзіўся на «прачыстую» (21 верасьня). Усе наваколічныя вёскі ўжо апавешчаны с.-саветам, што кірмашу 21 верасьня ўжо ня будзе. Таксама сяляне пастанавілі павесьці рашучую барацьбу супроць самагонакураньня. Абрана камісія з сялян, якая будзе дапамагаць міліцыі і с. с. весьці барацьбу супроць самагоншчыкаў.

Будуем каніфольна-шпігінерны завод.

ГОМЕЛЬ, 13-9. Прэзыдыум акрвыканкому зацьвердзіў праэкт пабудовы ў Новабеліцы каніфольна-шпігінарнага заводу. Гэты завод будуе саматужна-прамысловая арцель «Каніфоль-Пінэн». Пабудову заводу мяркуецца распачаць сёлета або ў пачатку будучага году, у залежнасьці ад загатоўкі будаўнічага матар'ялу. Сыравінай завод забясьпечан.

ПАШЫРЭНЬНЕ ФАБРЫКІ „ВІТШВЭЙ“.

ВІЦЕБСК, 14-9. У сувязі з пашырэньнем фабрыкі «Вітшвэй», Віцебскае акруговае аб'яднаньне працкалектываў передае фабрыцы 2 працкалектывы: швэйнікаў і шапачнікаў.

У гэтых працкалектывах працуюць 130 рабочых.

НАБОР У ВАЙСКОВЫЯ ШКОЛЫ СКОНЧЫЎСЯ.

Гомель, 14-9. Набор у вайсковыя школы скончыўся. Камісія накіравала ў вайскова-навучальныя школы 64 чал. З іх рабочых—27, сялян—31, батракоў—2, іншых—2. На партыйнасьці—камсамольцаў—37, членаў партыі—1, беспартыйных—26.

ТАЛСТОЙ, ЯК КРЫТЫК ПАЛІТЫЧНЫХ ГРАМАДЗКІХ АДНОСІН.

(АРТ. РОЗЫ ЛЮКСЭМБУРГ, НАПІСАНЫ Ў 1908 ГОДЗЕ І ЗЬМЕШЧАНЫ Ў «САЦ.-ДЭМАКРАТЫЧНЫМ АГЛЯДЗЕ» ПАД ЗАГАЛОЎКАМ—«ЭПІГОН УТАПІЧНАГА САЦЫЯЛІЗМУ»).

Галоўныя праблемы чалавечага жыцьця, узаемаадносіны людзей, сацыяльныя ўмовы заўсёды закраналі глыбока Талстога, а ўсё яго доўгае жыцьцё, уся яго доўгачасная творчасьць былі нясупынным шуканьнем «праўды» ў чалавечым жыцьці. У кожнай аповесьці Талстога роля выказчыка яго поглядаў надаецца якой-небудзь асобе, якая адыгрывала ў коле жыцьцярадных людзей досыць няздарную і камічную ролю рэзанёра і шукача праўды, як П'ер Бязухаў у рамане «Война и мир», Левін—у «Анне Карениной», Няхлюдаў—у «Воскресении». Гэтыя асобы хутчэй падарожнікі жыцьця, чымся актыўныя яго ўдзельнікі. І ўсё-ж такі творчая сіла Талстога такая магутная, што ён сам няздольны сапсаваць сваіх твораў, хоць ён і зьдзекваецца над імі з бястурботнасьцю творца «з ласкі божай». Калі Талстой у апошнія гады жыцьця замест вялікіх аповесьцяў пісаў з мастацкага погляду цьмяныя дысэртацыі і меркаваньні пра рэлігію, пра мараль, пра шлюб, пра выхаваньне, пра рабочае пытаньне, дык гэта было вынікам таго, што яго шуканьні і думкі прывялі яго да вывадаў, што яго ўласная мастацкая творчасьць стала яму здавацца нікчэмнаю гульнёю.

У чым сутнасьць гэтых выглядаў? Ідэёвы напрамак Талстога зводзіцца да павароту ад сучасных адносін з сацыяльнаю барацьбою ва ўсіх яе выяўленьнях да «сапраўднага хрыстыянства».

Рэакцыйны колер гэтага ідэёвага напрамку зьяўляецца выразным нават пры павярхоўным азнаямленьні з ім. Гэта—хрысьціянскі містыцызм, які адхрышчваецца ад усякай барацьбы і ўсякага ўжываньня сілы і які вучыць «непраціўленьню» ў такім сацыяльным і палітычным абкружэньні, як сама дзяржаўная Расея. З таго часу, як Талстой асабіста зрабіўся сьведкаю гістарычнае драмы расейскай рэвалюцыі, ён выступіў ужо непасрэдна проці рэвалюцыі, аднак, ужо ў папярэдніх сваіх творах ён рашуча выступаў проці сацыялізму і, асабліва, проці навукі Маркса, лічачы яе за вялічэзнае захапленьне і памылку. Але было-б дзіўным і няправільным ацэньваць Талстога, прыкладаючы да яго звычайную мерку. Погляды яго на сацыялізм, як на палітычны рух і навуковую сыстэму, могуць тлумачыцца нават ня слабасьцю, а, наадварот, інтэлектуальнаю сілаю.

Ён, з аднаго боку, выгадаваўся яшчэ ў старай прыгоньніцкай Расеі Мікалая І, у той час, калі ў дзяржаве, якою кіравалі цары, яшчэ ня было ні сучаснага рабочага руху, ні патрэбных для гэтага эканамічных і сацыяльных умоў.

Як ва ўсіх падобных інтэлектаў, сіла і цэнтр вагі Талстога не ў пазытыўнай прапагандзе, а ў крытыцы тагочасных адносін. У гэтым Талстой дасягнуў такой рознабаковасьці, грунтоўнасьці і адвагі, якая часта напамінае старых утапістаў-клясыкаў сацыялізму—Сэн-Сымона і Фур'е. Няма віднага пасьвечанага традыцыяй інстытуту сучаснага сацыяльнага ладу, якога-б Талстой ня выкрыў; брахні, бязгувьдзіцы і немаральнасьці, якіх-бы ён не даказаў. Царкву і дзяржаву, вайну і мілітарызм, шлюб і выхаваньне, багацьце і гультайства, фізычнае і духоўнае выраджэньне працоўных, эксплёатацыю і прыгнечаньне народных мас, узаемныя адносіны станаў, мастацтва і навуку ў сучасным іх выглядзе—усё гэта Талстой няшчадна крытыкуе, грунтуючыся заўсёды на агульных інтарэсах і культурным прагрэсе шырокіх мас.

Крытыка мілітарызму, шлюбу ў Талстога, вдаецца ня менш вострая, чымся сацыялістычная крытыка, і асноўны напрамак яе больш-менш—такі самы. Наколькі арыгінальны і глыбока сацыяльны аналіз Талстота даводзіць, напрыклад, яго погляд на значэньне працы і на яе маральную каштоўнасьць «праца, як такая, мурашны говар сваёю працаю будзіць жорсткасьць ня толькі ў мурашцы, але і ў чалавеку. Але, калі,—кажа далей Талстой,—працавітасьць ня ганьба, дык у кожным разе яна і не дабрачыннасьць. Праца—патрэба, і колькі гэтую патрэбу ні задавальняй, яна ўсё будзе пакутаю, але ані кроплі дабрачыннасьцю. Усхваленьне працы ў якасьці вартасьці і дабрачыннасьці,—такая-ж памылка, як усхваленьне харчаваньня ў якасьці вартасьці і дабрачыннасьці.

Значэньне, якое надаецца ў сучасны момант працы, магло ўзьнікнуць толькі як рэакцыя проці гультаёў, якія ўзьняты ў разрад адзнакі шляхетнасьці і якіх яшчэ да гэтага часу багатыя і менш адукаваныя клясы паважаюць за адзнаку высокага становішча ў грамадзе. Праца ня толькі не дабрачыннасьць, але ў нашай наскрозь прасякутай дэфэктамі арганізацыі таварыства яна зьяўляецца спосабам, які забівае маральную пачуцьцёвасьць».

У вогуле досыць зазначыць, што гэтыя словы цалкам адпавядаюць словам «наёмнае працы і капіталу»; «жыцьцё пралетарыя пачынаецца там, дзе канчаецца яго праца».

Талстой крытыкуе ўсе тагочасныя парадкі, заяўляе, што ўсе іх трэба зьнішчыць і выступае за скасаваньне эксплёатацыі, агульны абавязак працы, эканамічную роўнасьць, скасаваньне прымусовасьці ў дзяржаўнай арганізацыі, а таксама і ў адносінах між станамі, поўную роўнасьць людзей, станаў, нацыянальнасьцяў і братэрства народаў.

Якім-жа шляхам думае Талстой дасягнуць гэтага радыкальнага перавароту сацыяльнага ладу... «Любі бліжняга, як самога сябе». Як бачым, Талстой зьяўляецца тут чыстым ідэалістам. Ён думае—праз маральнае адраджэньне чалавецтва дасягнуць зьмены сацыяльных адносін і ён спадзяецца дамагчыся гэтага адраджэньня прапагандаю і асабістым прыкладам.

Такім парадкам, сацыяльным ідэалам Талстога і зьяўляецца сацыялізм.

Але хто сапраўды хоча зразумець сацыяльную сутнасьць і глыбіню меркаваньняў і поглядаў Талстога, той павінен зьвярнуцца ня гэтулькі да яго прац аб палітычных і эканамічных пытаньнях, колькі да яго артыкулаў пра мастацтва, якія, між іншым, і ў Расеі мала вядомы.

Погляды, якія выразна разьвівае Талстой наконт гэтага пытаньня, зводзяцца да наступнага:

Мастацтва насупроць усім эстэтычным і філёзофскім вызначэньням дактрынёраў, саўсім не раскоша, ня спосаб выклікаць у далікатных сэрцах пачуцьці «прыгожасьці», „раскошы“ і іншых панскіх адчуваньняў, а паважная гістарычная форма яднаньня між людзьмі, такая-ж самая, як чалавечая мова. Дайшоўшы да гэтага выключна матар'ялістычна-гістарычнага крытэрыя, адкінуўшы ўсе вызначэньні мастацтва, пачынаючы з Вінкельмана і канчаючы Кантам і Тэнам, Талстой падыходзіць з гэтым крытэрыем да сучаснага мастацтва і адзначае, што гэты крытэры ні ў якой галіне не адпавядае рэальнай сапраўднасьці: усё сучаснае мастацтва, за вельмі невялікімі выключэньнямі, зьяўляецца незразумелым для шырокіх колаў грамадзтва, г. зн. для працоўных мас. Замест работы з гэтага шаблённы вывад пра духоўную адсталасьць шырокіх мас і патрэбу „ўзьняць“ іх да ўзроўню разуменьня сучаснага мастацтва,„ Талстой прыходзіць да процілеглага вываду і абвяшчае ўсё сучаснае мастацтва «псэўда-мастацтвам». Ім самім узьнятае пытаньне, як здарылася, што ўжо цэлыя стагодзьдзі ў нас пануе „псэўда-мастацтва“ замест «сапраўднага», г. зн. народнага мастацтва, выклікае ў ім яшчэ больш адважны ўзьлёт думкі; сапраўднае мастацтва існавала ў даўнія часы, калі ўвесь народ меў адзін агульны сьветапагляд, які называўся «рэлігіяй». Вось ён і быў крыніцаю такіх твораў, як эпас Гамэра і як эвангеліе. Але з таго часу, як грамада распалася на вялічэзную большасьць эксплёатуемых і нязначную меншасьць пануючых, мастацтва накіравалася толькі на выяўленьне адчуваньняў багатае і дармаеднае меншасьці.

Сапраўднае, жыцьцёвае мастацтва зьявіцца, на думку Талстога, толькі тагды, калі яно з духоўнай зброі пануючых клясаў ізноў абернецца ў народнае мастацтва, г. зн., калі мастацтва зробіцца выяўленьнем агульнага сьветапагляду ўсяе працоўнае грамады. І Талстой кідае цьвёрдаю рукою ганьбу—«дрэннае, фальшывае мастацтва»—вялікім і дробным творам самых выдатных дзеячоў музыкі, маляваньня, паэзіі, а пасьля і сваім уласным творам.

З гэтага моманту Талстой напісаў толькі адну апошнюю аповесьць «Воскресение». З гэтага часу ён творыць толькі звычайныя кароткія народныя казкі і разважаньні, «даступныя» кожнаму.

Слабы бок Талстога кідаецца ў вочы. Гэтым слабым бокам зьяўляецца яго разуменьне ўсяго клясавага грамадзтва, як адной вялікай „памылкі», а ня як гістарычнай неабходнасьці, якая аб'ядноўвае абодвы канцавосьці гістарычнай пэрспэктывы: пачатковы камунізм і сацыялістычная будучына. Як і ўсе ідэалісты, ён верыў ва ўсемагутнасьць прымусу і лічыў усю клясавую арганізацыю грамады выключна вынікам доўгае нізкі жахлівых фактаў гвалту. Але сапраўдную клясычную велічну павявае ад думкі, што будучае мастацтва, якое ўяўляецца Талстому ў выглядзе аб'яднаньня мастацтва, як спосабу выяўленьня пачуцьця чалавека, з сьветапоглядам, з духоўным жыцьцём усяго працоўнага жыхарства, а творчасьць маляваньня—у выглядзе аб'яднаньня з нармальным жыцьцём сябра працоўнае грамады.

Словы, якімі Талстой характарызуе ненармальнае становішча сучаснага мастака, адзіным заняткам і зьместам жыцьця якога зьяўляецца мастацтва, надзвычайна моцны.

А адрыўкі, у якіх Талстой адкідае надзеі на тое, што скарачэньне рабочага дню і рост асьветы павінен даць магчымасьць разумець сучаснае мастацтва, прасякнуты наскрозь сапраўдным рэвалюцыйным радыкалізмам.

Такім чынам, Талстога, як у тым, у чым ён моцны, так і ў тым, у чым ён слабы, і праз яго глыбокую крытыку і адважны радыкалізм сваіх сацыяльных пэрспэктыў, і праз ідэалістычную веру ў магутнасьць суб'ектыўнай чалавечай сьвядомасьці—можна залічыць да тыпу вялікіх утапістаў сацыялізму. Не яго гэта віна, што яго доўгае жыцьцё цягнецца ад парогу XIX стагодзьдзя, дзе стаялі Сэн-Сымон, Фур'е і Оўэн, як папярэднікі сучаснага пралетарыяту, да парогу XX стагодзьдзя, калі ён адзін зьяўляецца сьведкаю геройскіх учынкаў гэтага пралетарыяту і не разумее іх. Але сталы рэвалюцыйны працаўнік з свайго боку можа з выбачліваю ўсьмешкаю паціснуць сумленную руку вялікаму мастаку і сьмеламу крытыку, а таксама спэцыялісту міма свайго жаданьня, які напісаў, што кожны даходзіць праўды сваімі ўласнымі шляхамі, але ён, Талстой, павінен сказаць адно: тое, што ён піша,—ня толькі словы,—гэтым ён жыве, у гэтым яго шчасьце, з гэтым ён і памрэ.

Пленум Бюджэтнай Камісіі ЦВК БССР.

ДЗЯРЖАЎНЫ БЮДЖЭТ БССР НА 28-29 Г. ЗАЦЬВЕРДЖАН У СУМЕ 77058000 РУБ.—КАПІТАЛЬНЫЯ ЗАТРАТЫ НА ПРАМЫСЛОВАСЬЦЬ ВЫЗНАЧАНЫ НА НАСТУПНЫ ГОД У РАЗМЕРЫ 28952000 РУБ.—НОВЫ ЗАКОН АБ С.-Г. ПАДАТКУ ЎСКЛАДАЕ ЎВЕСЬ ЦЯЖАР ПАДАТКУ НА ЗАМОЖНЫЯ ПЛАСТЫ ВЁСКІ.

12-га верасьня распачаўся Пленум Бюджэтнай Камісіі ЦВК БССР. На вячэрнім пасяджэньні, 12 верасьня, быў заслуханы даклад т. Матуса аб выкананьні дзяржаўнага бюджэту БССР за 1926-27 г., 13 верасьня быў заслуханы даклад т. Буніна аб дзяржаўным бюджэце БССР на 1928-29 г.

Дзяржаўны бюджэт БССР на 1928-29 год.

(Даклад т. Буніна).

Бюджэт БССР на 1928-1929 год складзен на падставе ўсіх дырэктыў цэнтральнага ўраду і ўраду БССР. Галоўнай дырэктывай пры складаньні бюджэту зьяўляецца далейшае ўзмацненьне індустрыялізацыі народнай гаспадаркі і павялічэньне ўдзельнай вагі агранізаванага сэктару і пашырэньне культурнага будаўніцтва.

[illegible]

Асеньняя сяўба.

БРАКУЕ НАСЕНЬНЯ.

У асеньнюю пасяўную кампанію ў Коханаўскім раёне пад азімыя пасевы вызначана пад жыта—12049 гэктар. і пад пшаніцу 299 гэктараў. Гэты лік дабраякасным сартаваным насеньнем абсеменены быць ня можа з прычыны таго, што сёлета градам зьнішчана па 36 вёсках раёну 1313 гэктараў азімага жыта, альбо 49 проц., а завозу пасяўнога матар'яму той колькасьці, якая патрэбна, ня было.

Для поўнага абсеменяненьня азімага кліну трэба было завезьці 6-7 тысяч пудоў насеньня, завезена-ж усяго 2300 пудоў.

Ня лепш абстаіць справа і з штучным угнаеньнем. На поўнае забесьпячэньне раёну штучным угнаеньнем згодна пляну трэба было завезьці: фасфарыту—8 тон, тамасшлаку—16 тон, касьцяной мукі—97 тон і супэрфасфату—16 тон.

Завезена-ж 2 вагоны супэрфасфату, які даўным-даўно ўжо раздадзены насельніцтву.

Што-ж робяць раённыя зямельныя органы ў сувязі з пасяўной асеньняй кампаніяй на мясцох?

РайЗА шырока разгарнуў сваю растлумачальную працу падрыхтоўкі да асеньняй пасяўной кампаніі, дзякуючы чаму атрымаліся вынікі павялічэньня пасеў-плошчы на 1,5 проц. супроць мінулага году.

Арганізаваны правільны засеў плошчы ў шматпалёвых населеных пунктах на плошчы 2303 гэктараў.

Будзе пераведзена на шматпольле 974 гект. сялянскай зямлі.

У в. Лісуны, Жупнева і Сіманава шырока разгарнулі працу насеннаачысьціцельныя абозы. Пры саўгасах Гаршчэўшчына, Смальляны і Лямніца працуюць па ачышчэньні насеньня насеннаачысьціцельныя станцыі.

У м. Коханаве ачышчае насеньне станцыя пры аграпункце.

Савгасы Гаршчэўшчына, Стальляны і Лямніца абмяняюць сялянскага звычайнага засьмечанага насеньня па гатунковае 29,5 тон і калгасы „Праўда" і „Забайкал" 1,5 тоны, а вызначана па пляну абмяняць 10 тон—будзе-ж абменена 31 тона.

Сёлета будзе закладзена з паказальнай мэтай 6 вопытных дзялянак. Зараз праводзіцца вопыт закладзеных дзялянак пад азімы пасеў у 1927 г.

Намечаная закладка 6-ці групавых садоў праводзіцца самым шпаркім тэмпам. Пад закладку групавых садоў адведзена плошча 30 гэктароў.

На закладку садоў патрабуецца 4500 дрэў. Дрэвы адпушчаюцца: з Коханаўскага выхавальніка—2000 дрэў, з савгасу Смальляны—2000 дрэў і астатнія 500 дрэў будуць набыты з прыватных выхавальнікаў.

Аршаншчына С.

НЕДАХОП ШТУЧНАГА ЎГНАЕНЬНЯ ЗРЫВАЕ КАНТРАКТАЦЫЮ.

Кантрактацыя па Астр.-Гарадз. раёну з пачатку яе правядзеньня ішла шпаркім крокам. **На 10-ае верасьня было закантрактавана па раёну 612 гэктараў**, што складае 68 проц. заданьня.

У сувязі з недахопам штучнага ўгнаеньня кантрактацыя па асобных сельсаветах у сучасны момант праходзіць слаба.

Меншчына.

Кантрактацыя пасеваў.

Бабруйск, 12-9. Па Сьвіслацкаму раёну ўжо закантрактавана 353 гэктары пасеваў (заданьне 400 гэкт.) Большасьць сялян кантрактуе ад чвэрці да паловы гэктара. У шэрагу пунктаў сяляне адмаўляюцца ад грошай, патрабуючы сартавога насеньня.

Для забесьпячэньня кантрактацыі насеньнем у савгасе забраніравана 1.000 пуд насеньня.

Трэба падцягнуцца.

Падрыхтоўчая праца пасеўнай кампаніі па Буда-Кашалёўскаму раёну праведзена вельмі дрэнна, аб чым яскрава сьведчыць наступнае:

Раённы плян кампаніі на месцох не прапрацованы. Сельсаветы да пасеўкампаніі адносяцца пасыўна, РВК ня меў дастатковага нагляду за працай с-с. у галіне пасеўнай кампаніі.

Як вынікі недастатковай увагі да пасеўнай кампаніі, па раёну зернаачыстка праходзіць слаба, зернаачысьціцельны абоз перасоўваецца несвачасова, а таксама ня мае поўнай нагрузкі і кіраўніка, які вёў-бы падлік ачышчанага зярна, с-с не прадстаўлены зьвесткі аб колькасьці патрэбнага насельніцтву насеньня, а таксама ня складзены сьпісы на атрыманьне крэдыту.

Грамадзкія арганізацыі КСУ, каапэр., калект. гасп. прымаюць слабы ўдзел у пасеўнай кампаніі.

Па раёну не папулярызаваны ўмовы крэдытаваньня і водпуску с-г. машын.

Райвыканкому і Акрза трэба, каб не сарваць кампаніі, зьвернуць належную ўвагу, бо такое становішча да дабра не давядзе.

Б—ка.

Гомельшчына.

Па шляхох каапэрацыі.

КААПЭРАЦЫЯ ЗАГАТАЎЛЯЕ.

Сёлета, водлуг папярэдняга пляну загатовак, спажывецкія таварыствы акругі павінны загатовіць: 3608 тон ці 220 тысяч пудоў жыта, пшаніцы і яравога збожжа. Згодна пастановы рэгулюючых органаў, загатоўка хлебапрадуктаў павінна праводзіцца шляхам закупкі апошніх непасрэдна ад сялян. Загатоўка хлебапрадуктаў для нас важна тым, што наша акруга часткова зьяўляецца спажываючай. Загатоўленымі ўнутры акругі хлебапрадуктамі мы зможам здаволіць часткова патрэбы нашай сеткі.

Прымаючы пад увагу, што ў бліжэйшыя дні сялянства пачне вывозіць на рынак хлеб, спажывецкія таварыствы павінны да гэтага моманту падрыхтавацца так, каб з іх боку ня было ніякіх перашкод да прыняцьця збожжа. Дзеля гэтай мэты неабходна не адкладаючы падрыхтаваць памяшканьні і г.д., і галоўнае—шырока абвясьціць насельніцтва аб загатоўчых цэнах.

Ільнянае семя паступае на рынак у верасьні, і спажывецкія таварыствы павінны быць гатовы да прыняцьця ад сялянства масланасеньня. Усяго намячаецца загатовіць 230 тон насеньня.

Водлуг папярэдняга пляну, каапэрацыя павінна загатовіць 330 тон лёну, кудзелі і пaклі і 32 тоны пянькі.

Згодна вестак, ураджай лёну і пянькі вельмі здавальняючы і посьпех у правядзеньні загатоўкі гэтага віду сыравіны цалкам залежыць ад прыстасаваньня і ўменьня нашай сеткі. Нізавыя каапэрацыйныя ячэйкі павінны загатаўляць валакно ў раёне сваёй дзейнасьці і ня маюць права пасылаць сваіх агентаў у чужыя раёны. Апроч таго, забараняецца збор валакна праз камісійна-разьяздную агентуру.

Скуранай сыравіны патрэбсыстэма нашай акругі павінна загатовіць 13500 буйных скур і 44 тысячы дробных скур. Загатоўку скуранай сыравіны трэба весьці выключна ў насяленьня і трэба канчаткова адмовіцца ад скарыстаньня ў гэтым напрамку прасолаў, карабейнікаў, прыватных скупшчыкаў, а таксама ад куплі ў прыватных асоб гатовых партый скуранай сыравіны.

Апроч гэтага, патрэбсыстэма будзе загатаўляць і іншыя віды сельскагаспадарчай сыравіны.

Трэба спадзявацца, што спажывецкія таварыствы ўлічаць усю важнасьць загатовак і ўжывуць усе меры да таго, каб загатоўчы плян быў выканан са значным перавышэньнем.

В.

Гомельшчына.

ТАВАРЫСТВА КАРЫСТАЕЦЦА АЎТАРЫТЭТАМ.

Добра працуе Клесінскае крэдытнае т-ва і карыстаецца заслужаным аўтарытэтам сярод ваколічнага насельніцтва, як крэдытуючая арганізацыя і асяродак агракультуры. У таварыстве маецца добра працуючая маслабойная арцель, якая прымае ў дзень каля 150 пуд. малака; два гнязды буйнай ангельскай сьвіньні; 2 быкі нямецкага чырвонага быдла; жарабец—арлоўскі рысак; малочны кантрольна-жывёлагадоўчы саюз; цагельня, якая вырабляе каля 100 тысяч цэглы; цэмэнтна-чарапічная вытворчасьць, якая пакуль што вырабляе кругі для студняў. Т-ва вядзе гандаль сельска-гаспадарчымі машынамі і прыладамі, тукамі, канцэнтраванымі кармамі і пры ім жа знаходзіцца аддзяленьне Дзярновіцкага спажывецкага таварыства.

Ёсьць у працы таварыства і недахоп.

Праўленьне разгарнуўшы працу вельмі шырока, на жаль мае вельмі нязначны актыў сярод членаў пайшчыкаў, што дрэнна адбіваецца на працы.

Старшыня праўленьня т. Анікейчык, заняўшыся на 200 проц. гаспадарчай працай, ня мае магчымасьці, з прычыны частых разьездаў (каля 20 дзён у месяц), свачасова даваць справаздачы аб сваёй працы перад пайшчыкамі.

Дзякуючы гэтаму большасьць мерапрыёмстваў уводзіцца самастойна праўленьнем, бяз санкцыі агульнага сходу, што выклікае нездаволеньне сярод пайшчыкаў.

Арганізаваныя вытворчыя нарады рабочых і служачых праўленьне ўсімі спосабамі абыходзіць, лічачы іх непатрэбнымі і нават падрываючымі аўтарытэт праўленьня.

Заўважваюцца няўважлівыя і нават нетактычныя адносіны да наведваючых пайшчыкаў з боку членаў праўленьня.

Маюць месца падхалімства, пратэкцыянізм, застрашваньне і кумаўство.

Але ўсё-ж, выключаючы вышэйзначаныя недахопы, агракультурная праца таварыствам праробленa вельмі вялікая.

Выпадковы.

Мазыршчына.

Прэч прыватніка—даёш каапэратыў.

(СІМАНАЎСКІ СЕЛЬСАВЕТ, МАГІЛЕЎШЧЫНА).

Сіманаўскі сельсавет аб'ядноўвае шмат вёсак, хутароў і насёлкаў. Насельніцтва беднае. У раёне сельсавету (вёска Сімановічы) калісь існавала спажывецкае таварыства, але з часоў нямецкае і польскае акупацыі зачынілася і зараз там няма ня толькі каапэратыву, але нават і аддзяленьня.

Бліжэйшае спажывецкае т-ва знаходзіцца ў м. Бялынічах—10—15 вёрст, але і там сяляне пайшчыкамі не састаяць і калі бываюць у Бялынічах дык тавары набываюць у прыватных гандляроў.

У самай вёсцы Сіманавічах існуе прыватная крама і працоўная капейка плыве ў рукі прыватніка, які не саромiцца драць у сялян скуру.

Сёлета ў многіх сялян не хапіла свайго хлеба і вось тут бедныя і закрычалі:

Далоў прыватнікаў!—даёш каапэратыў!—Нам трэба танны і добрай якасьці тавар.

Хоць бедната і моцна крычала, але сьпяць салодкім сном сельсавет, каапэрацыйная камісія і камітэт сялянскай узаемадапамогі.

Д. К.

Спэкулянт на працы ў каапэратыве.

(Г. Пятрыкоў, Мазырскае акругі.)

Назву заўзятага спэкулянта заслугоўвае загадчык каапэратыўнай чайнай у Пятрыкове гр. К. Варэнік Хаім Шоламавіч. Да моманту выпуска хлебнага віна Варэнік меў сваю ўласную краму. Пазнаёміўшыся з дэкрэтам аб дазволу гандлю хлебным віном, ён хутчэй за ўсіх пастараўся адчыніць свой рэстаран, які складаўся з віннай крамы і некалькіх баковак, у якіх дзень і ноч можна было ўбачыць саматужніка альбо яшчэ каго-небудзь, хто любіў у гадзіну адпачынку прамачыць сваё горла. Мала гэтага: калі ў каапэратыве былі вызначаны дні, у якія не дазвалялася гандляваць гарэлкай, у Варэніка гэтых дзён ня было. У гэтыя дні ён умеў хітра гандляваць гарэлкай праз чорны ход. Варэнік хутка хапае момант. У мінулым годзе Пятрыкоўскае ПО адчыняе сваю чайную і што-ж мы бачым: там за прылаўкам стаіць і гандлюе Варэнік. Яго ўсе ведаюць, у свой час не адзін аставіў ў яго сваю цяжка запрацованую капейку. Ці ня пахне тут пратэкцыянізмам. Здаецца, што ня месца служыць у савецкай чайнай такім спэкулянтам, як Варэнік.

Мясцовы.

Гандаль гароднінай разьвіваецца.

ГОМЕЛЬ, 14-9. На рынку гародніны каапэрацыя заваёўвае ўсё больш і больш месца. У той час, як у мінулыя месяцы гандаль каапэрацыі гароднінай меў выпадковы характар, зараз ён набывае вялікае значэньне. Дастаўку гародніны каапэрацыя праводзіць праз арганізаваныя сёлета каапэрацыйныя аб'яднаньні па садоўніцтву і гародніцтву. ЦРК ужо ўтварыў дагавор на бульбу і на значную колькасьць рознай гародніны.

ПАСТАНОВА АБ ВЫКАНАНЬНІ ДЗЯРЖБЮДЖЭТУ ЗА 1926-27г.

Пленум Бюджэтнай Камісіі ЦВК БССР пастанавіў адобрыць выкананьне дзяржаўнага бюджэту БССР за 1926-27 г.

[illegible]

ХЛЕБАЗАГАТОЎЦЫ НЕ РАСКАЧАЛІСЯ.

[illegible]

...наладжана справа з завозам прамтавараў у хлебныя раёны. Асабліва дрэнна пастаўлена справа ў Мазырскай акрузе, дзе становішча з дастаўкай акрузе і гораду рэчаў шырокага ўжываньня вельмі дрэннае. Цікава зазначыць, што для Мазырскай акругі было забраніравана на жнівень 28 вагонаў мукі, а прыслана ўсяго 3 вагоны. Зусім няма круп ня толькі ў Мазырскай акрузе, але і ў Гомельскай, Магілеўскай, Менскай і інш. Неабходныя рэчы для вёскі, як падсонечны алей, селядцы, цукар-рафінад, чай, перац зусім адсутнічаюць; таксама зусім няма падэшвы і іншага скуранога тавару.

Адсутнасьць прамтавараў моцна адбіваецца на ходзе хлебазагатовак па БССР. Наркамгандлю БССР ня ўжывае неабходных мер да бесьперабойнай і свачасовай дастаўкі прамтавараў.

Наркамгандлю трэба самым рашучым чынам узяцца за рэгуляваньне хлебных загатовак. Ніхто ня цікавіцца, чаму Белсельсаюз, які мае такі вялікі апарат, так мала загатовіў, чаму няма прамтавараў. Трэба з самага пачатку паставіць справу так, каб ня было ніякіх перашкод. Гэта выключна залежыць ад Наркамгандлю, які павінен зараз больш умела і больш рацыянальна весьці разьмеркаваньне прамтавараў, бо інакш існуе небясьпека, што хлебазагатоўкі па БССР пройдуць паслабленым тэмпам.

Л. Манін.

На барацьбу з няпісьменнасьцю.

МЕСЯЧНІК „ЗА ГРАМАТУ" І НАШЫ ЗАДАЧЫ

Сучаснае становішча вясковых ячэек таварыства «Прэч Няпісьменнасьць» не адказвае тым задачам у справе ліквідацыі няпісьменнасьці і ўдзелу ў агульным культурным будаўніцтве вёскі, якія зараз высоўвае перад ячэйкамі таварыства «П. Н.», партыя і савецкая ўлада.

Агляд дзейнасьці ячэек таварыства «Прэч Няпісьменнасьць» у мінулым навучальным годзе сьведчыць, што яны, за рэдкім выключэньнем, зьяўляліся адарванымі ад сялянскіх мас арганізацыямі.

Бязумоўна, такая арганізацыя, якая ў некаторых мясцовасьцях не аформілася, ня зможа выконваць задачы, высунутыя перад ёй жыцьцём.

Адсутнічае ў некаторых ячэйках, грамадзкасьць, якая ў значнай меры дапамагла-б у правядзеньні задач культурнага будаўніцтва, якімі зараз займаецца наш савецкі ўрад.

Работа, якая праводзіцца партыяй і савецкай уладай па ажыцьцяўленьні сельскай грамадзкасьці, закранула сельскія саветы, камітэты ўзаемадапамогі, каапэрацыю, але зусім не закранула ячэек таварыства „Прэч Няпісьменнасьць".—Наша задача — падняць грамадзкасьць навакол гэтага пытаньня.

З 15-га верасьня да 15-га кастрычніка Цэнтральным Саветам Таварыства «Прэч Няпісьменнасьць» і Народным Камісарыятам Асьветы праводзіцца месячнік «За грамату».

Ячэйкам таварыства «Прэч Няпісьменнасьць» і грамадзкасьці трэба памятаць, што актыўнасьць у справе ліквідацыі няпісьменнасьці патрэбна нам да таго часу, пакуль ня будзе ліквідавана ўся няпісьменнасьць; чым больш актыўнасьці, тым хутчэй мы зьнішчым нашу няпісьменнасьць.

Правядзеньне месячніка «За грамату» супадае з культурным паходам КСМ, адна з галоўных задач якога—ліквідацыя няпісьменнасьці. Ячэйкі т-ва „Прэч Няпісьменнасьць" павінны быць падрыхтаваны, каб выкарыстаць тыя сілы, якія дасьць нам КСМ у правядзеньні працы па ліквідацыі няпісьменнасьці

У часе месячніка нам трэба забясьпечыць рост ячэек. Калі нашы ячэйкі забясьпечаць нармальны рост ня толькі ў часе месячніка, але і ў далейшай сваёй рабоце, дык яны тым самым забясьпечаць у сваёй рабоце сучаснае і будучае.

Трэба памятаць, што месячнік «За грамату» будзе зьяўляцца аглядам баявой здольнасьці нашых ячэек на трэцім фронце.

Некалькі слоў аб правядзеньні месячніка і ўвязцы з іншымі арганізацыямі. Ячэйкам трэба трымаць сувязь з раённым саветам, хатай-чытальняй і школай—гэтыя ўстановы значна дапамогуць у правядзеньні працы як у часе месячніка, так і ў далейшым.

У часе месячніка ячэйкам трэба зьвярнуць увагу на адшуканьне матар'яльных сродкаў; сяброўскія адлічэньні ня могуць зьявіцца базай для правядзеньня далейшай пасьпяховай працы, а бяз сродкаў працаваць будзе цяжка.

Ульянін.

МАГІЛЕЎ РЫХТУЕЦЦА.

Вось ужо два месяцы, як Магілеў рыхтуецца да правядзеньня месячніка „За грамату".

Акруговая камісія, вылучаная акрсаветам «Прэч Няпісьменнасьць» для правядзеньня месячніка, супольна з Акругкомам ЛКСМ намеціла шэраг мерапрыёмстваў з такім разьлікам, каб увязаць гэту працу з «Культурным паходам» ЛКСМ.

У аснову ўсёй працы ставяцца пытаньні аб прыцягненьні грамадзкасьці да справы ліквідацыі няпісьменнасьці, павялічэньня колькасьці таварыстваў і выяўленьня актыву, пашырэньня сеткі лікпунктаў і школ для малапісьменных і адшуканьня неабходных сродкаў.

Для лепшага прыцягненьня актыву да правядзеньня месячніка, плян камісіі ставіцца на абгаварэньне і зацьвярджэньне супольнага гарадзкога сходу—актыву «Прэч Няпісьменнасьць» і камсамольцаў, вылучаных для правядзеньня «Культурнага паходу».

Рэалізацыя некаторых прадпрыёмстваў грамадзкага зьместу ўжо пачалася.

Вельмі шпарка ідзе продаж білетаў рэчавай лётарэі, арганізаванай таварыствам «Прэч Няпісьменнасьць» супольна з таварыствам „Прыхільнікаў дзяцей". Па гораду і раёну прададзена ўжо 25 тысяч білетаў. Трэба спадзявацца, што яны будуць прададзены поўнасьцю, і ў фонд зьнішчэньня няпісьменнасьці паступіць **каля трох тысяч руб.**

У сярэдзіне верасьня прыедзе выкліканы з Масквы дакладчык для правядзеньня ў карысьць таварыства «Прэч Няпісьменнасьць» шэрагу антырэлігійных дакладаў і лекцый у горадзе і вёсцы.

Раскачалася і ячэйка ЛКСМ. Адна з гарадзкіх ячэек мае правесьці вечар, які абяцае даць каля 250 руб.

З 15 верасьня будзе працаваць па школах гораду і бліжэйшых вёсак кіно-перасоўка т-ва.

Па лініі ліквідацыі няпісьменнасьці зроблена пакуль ня вельмі многа: арганізавана шэсьць лікпунктаў, але праца толькі пачынаецца, і па пляну толькі 1 кастрычніка павінны пачаць сваю працу ўсе лікпункты і школы.

Магілеўскі палітыка-асьветны тэхнікум зрабіў добры пачын, вылучыўшы з студэнтаў каля 20-25 чал. для зьнішчэньня няпісьменнасьці ў парадку практычнай працы. Акр. ЛКСМ таксама вылучае студэнтаў пэдфаку і, наогул, маючых сярэднюю адукацыю для гэтай справы.

Можна спадзявацца, што Акрсавет зможа выкарыстаць гэтую культурную армію і што плян зьнішчэньня няпісьменнасьці ў горадзе будзе выканан з перавышэньнем ня менш, чымся ў 200-250 проц.

19 увечары адчыняецца акруговы зьезд таварыства „Прэч Няпісьменнасьць", прычым асноўныя, грунтоўныя пытаньні, якія ён будзе абгаварваць,—гэта пытаньні аб формах і мэтадах выкананьня пэрспэктыўнага пляну па ліквідацыі няпісьменнасьці і малапісьменнасьці на 1928-1929 навучальны год і аб працы ячэек «Прэч Няпісьменнасьць» у вёсцы.

Мяркуецца, калі хопіць сродкаў, запрасіць на зьезд і непасрэдных мэтадычных кіраўнікоў—загадчыкаў апорных лікпунктаў.

Да 15 верасьня выходзіць спэцыяльны дадатак да акруговай газэты, прысьвечаны пытаньню ліквідацыі няпісьменнасьці.

Ёсьць адмоўнасьці ў працы. Дагэтуль зусім ня было акруговага савету і толькі нядаўна вылучан часовы, няма зусім згуртаванага актыву навакол акрсавету і амаль зусім ня выяўлен актыў ячэйкі.

Халодны.

ЗА СВАЕЧАСОВЫ ЗБОР СТРАХАВЫХ ПЛАЦЯЖОЎ.

Да 1927-28 году збор плацяжоў па акладному страхаваньню праводзіўся апаратам дзяржаўнага страхаваньня. З пачатку бягучага гаспадарчага году справа збору была перададзена пастановай ураду раённым і выканаўчым камітэтам і сельсаветам. Трэба адзначыць, што на мясцох гэта мерапрыёмства выклікала шэраг непаразуменьняў:—райвыканкомы і сельсаветы працу па збору акладных плацяжоў перакладвалі на страхагентаў, а апошнія, спасылаючыся на пастанову ўраду, адмаўляліся браць на сябе за гэтую справу адказнасьць. Дзякуючы такому становішчу, кампанія па збору плацяжоў значна спазьнілася, і нават ёй пагражаў зрыў.

Усё-ж, не зважаючы на дырэктывы цэнтру, каб ня зрываць кампаніі, досыць значную працу па збору прышлося правесьці на мясцох і апарату дзяржаўнага страхаваньня; так, апошнім сабрана 35 проц. усёй сумы акладнога страхаваньня, а рэшта было сабрана райвыканкомамі і сельсаветамі.

У той час, калі адказнасьць за збор страхавых плацяжоў была ўскладзена на нашы райвыканкомы і сельсаветы, у мінулую кампанію мы назіралі такія выпадкі, калі райвыканкомы і нават некаторыя акрвыканкомы за слабы тэмп паступленьня страхавых плацяжоў ставілі на від страхавым агентам.

Сёлета дадзены ўказаньні мясцом аб тым, што страхавыя агенты не павінны прымаць удзелу ў зборы страхавых плацяжоў па акладному страхаваньню, а ўся адказнасьць за гэту вельмі важную кампанію ўскладаецца выключна на нізавы савецкі апарат—райвыканкомы і сельсаветы. Страхавыя-ж агенты і, наогул, увесь апарат Дзяржстраху павінен займацца сваёй непасрэднай працай, якой, да слова сказаць, у апошняга больш чым хапае. Папершае—праводзіцца пераацэнка аднэй пятай часткі гаспадарак, каб лепш і правільней паставіць справу акладнога страхаваньня. Па-другое—на агентах ляжыць вялікая праца па ацэнцы страт па розных відах страхаваньня. Апрача гэтага, на апараце Дзяржстраху ляжыць таксама праца на пашырэньню дабраахвотнага страхаваньня і шэраг іншай ня менш важнай працы. Адгэтуль відаць, што ўскладаць на страхагентаў працу па збору акладных плацяжоў—гэта значыць адрываць іх ад непасрэднай працы і наогул ставіць яе пад пагрозу зрыву.

Такім чынам, нашы раённыя выканаўчыя камітэты і сельскія саветы павінны падумаць аб тым, каб не паўтарыць памылкі мінулага году і свачасова распачаць працу па збору акладных плацяжоў і каб у вызначаныя тэрміны выканаць свае заданьні на ўсе 100 проц.

ТРЭБА ДАГАВАРЫЦЦА.

(НА ЎСЕБЕЛАРУСКІМ ЗЬЕЗЬДЗЕ ЗАГАТОЎЦАЎ І АКРГАНДЛЯЎ).

Са ўсіх глухіх раёнаў Беларусі зьехаліся загатоўцы, зьехаліся, як казаў т. **Адамайціс,** дагаварыцца, бо да гэтага часу ня было агульнай цьвёрдай лініі.

На зьезьдзе прадстаўнікі ўсёй каапэрацыі, уся «цяжкая артылерыя»: тут Белдзяржгандаль з сваім «штабам» і ўсе іншыя загатоўцы БССР, упаўнаважаныя, ад саматужна-прамысловага саюзу і шмат іншых.

Двохгадзінны даклад т. Адамайціса ў першы дзень адчыненьня зьезду выкрывае шмат ненармальнасьцяў у нашай загатоўчай дзейнасьці. Тав. Адамайціс падкрэсьлівае цэлы шэраг памылак у гэтай працы і заклікае ўсіх загатоўцаў «без выключэньня» да агульнай дружнай працы.

Трэба раз назаўсёды дагаварыцца, каб можна было хутка і прадукцыйна выканаць заданьні ўраду, трэба зьнішчыць усе нездаровыя зьявішчы—канкурэнцыю, ажыятаж—і ўзяць цьвёрды курс на поўнае аздараўленьне рынку; трэба забясьпечыць раёны прамтаварамі, каб можна было з посьпехам правесьці хлабазагатоўкі—загатоўкі лёну і ўсяго неабходнага для ўзьняцьця і палепшаньня нашай прамысловасьці.

— Ужо пара нам дагаварыцца,—казалі загатоўцы з месц. Але ў выступленьнях вярхоў—Белсельсаюзу і Белкаапсаюзу—былі чутны нэрвовыя ноткі. Яны вельмі дасьціпна падалі цэлы шэраг фактаў, як Акргандлі на мясцох скрыўляюць лінію рэгуляваньня, як Акргандлі падрываюць аўтарытэт каапэрацыі і г. д.

— Я ўжываю досыць грубы выраз—заявіў старшыня Белсельсаюзу тав. Аксючыц,—але я павінен сказаць, што мы ўжо дарослыя і ўжо... у штанах: намі камандваць ня трэба; трэба панукаць, але не камандваць, бо гэта камандваньне дае сумныя вынікі.

Разгарнуліся шырокія спрэчкі. Былі вялікія нападкі на Акргандлі, якія на мясцох амаль адным неабдуманым словам ламаюць з такою цяжкасьцю наладжаную работу.

— Белдзяржгандаль знаходзіцца ў лепшых умовах,—кажа Белсельсаюз,—ён мае магчымасьць пераплаціць і... пераплачвае.

Трэба сказаць, што апэрацыйная заля Белдзяржгандлю, дзе адбывалася адчыненьне зьезду, была перапоўнена, і ўсе з напружанай увагай слухалі спрэчкі.

Пакуль яшчэ не дагаварыліся. Чуюцца нападкі адзін на другога, узаемныя абвінавачаньні, але трэба спадзявацца, **што ўсе загатоўцы, урэшце, знойдуць агульную мову,** бо дагаварыцца неабходна, інакш мы з самага пачатку новага загатоўчага году будзем рабіць тыя-ж памылкі.

Леўскі.

ЗАКОНЫ І ЗАГАДЫ ЎРАДУ БССР

Пастанова

Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту і Савету Народных Камісараў БССР

пра зьмену пастановы ЦВК і СНК «Аб атрыманьні народнымі судзьдзямі, выконваючымі натарыяльныя дзеяньні, гэрбавага і натарыяльнага збораў і аб устанаўленьні ўзнагароды народным судзьдзям за ўчыненьне гэтых дзеяньняў».

У зьвязку з пастановаю ЦВК і СНК СССР за 21 сьнежня 1927 г. „Аб пераводзе натарыяльных органаў на дзяржаўны бюджэт“ (З.З. СССР 1928 г., № 12, арт. 12) Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Савет Народных Камісараў БССР постанаўляюць: запісаць у пастанову ЦВК і СНК за 10 красавіка 1926 году «Аб атрыманьні народнымі судзьдзямі, выконваючымі натарыяльныя дзеяньні, гэрбавага і натарыяльнага збораў і аб устанаўленьні ўзнагароды народным судзьдзям за ўчыненьне гэтых дзеяньняў» (З.З. БССР 1926 г. № 19, арт. 68) замест артыкулу 2 артыкулы 2 і 2-а ў наступнай рэдакцыі:

„2. Паказаныя ў пунктах „а“ і „б“ артыкулу 1 натарыяльныя зборы і зборы па таксе за тэхнічныя паслугі, зьвязаныя з натарыяльнымі дзеяньнямі народных судзьдзяў, цалкам ідуць у мясцовыя сродкі“.

„2-а. Мясцовыя саветы, пачынаючы з 1928-1929 бюджэтнага году, павінны прадугледжваць у выдатковых частках сваіх бюджэтаў асыгнаваньні на выдачу народным судзьдзям, якія выконваюць натарыяльныя дзеяньні (арт. 1), дадатковай да заработнай платы ўзнагароды ў разьмеры 25 проц. збораў (п. п. „а“ і „б“ арт. 1), што чакаюцца па вучастках адпаведных народных судоў, але ня больш 25 рублёў на месяц».

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Чарвякоў**.

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР **М. Галадзед**.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Хацкевіч**.

1-га верасьня 1928 г.
г. Менск.

Постановление

Центрального Исполнительного Комитета и Совета Народных Комиссаров БССР

об изменении постановления Центрального Исполнительного Комитета и Совета Народных Комиссаров «О взимании народными судьями, исполняющими нотариальные действия, гербового и нотариального сборов и об установлении вознаграждения народным судьям за совершение этих действий».

В связи с постановлением Центрального Исполнительного Комитета и Совета Народных Комиссаров СССР от 21 декабря 1927 года «О переводе нотариальных органов на государственный бюджет» (С.З. СССР 1928 года № 2, ст. 12) Центральный Исполнительный Комитет и Совет Народных Комиссаров БССР постановляют: изложить в постановлении Центрального Исполнительного Комитета и Совета Народных Комиссаров от 10 апреля 1926 г. «О взимании народными судьями, исполняющими нотариальные действия, гербового и нотариального сборов и об установлении вознаграждения народным судьям за совершение этих действий» (С.З. БССР 1926 г. № 19, ст. 68) вместо статьи 2-й статьи 2 и 2-а в следующей редакции:

„2. Указанные в п. п. „а“ и „б“ ст. 1-й нотариальные сборы и сборы по таксе за технические услуги, связанные с нотариальными действиями народных судей, целиком идут в местные средства“.

„2-а. Местные советы, начиная с 1928 29 бюджетного года, должны предусматривать в расходных частях своих бюджетов ассигнования на выдачу народным судьям, выполняющим нотариальные действия (ст. 1-я), дополнительное к заработной плате вознаграждение в размере 25 проц. сборов (п. п. „а“ и „б“ ст. 1-й), ожидаемых в участках соответствующих народных судов, но не более 25 руб. в месяц“.

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Червяков**.

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР **Н. Голодед**.

Секретарь Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Хацкевич**.

1 сентября 1928 г.
г. Минск.

Пастанова

Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту і Савету Народных Камісараў БССР

пра скасаваньне ўвагі да артыкулу 34, дапаўненьне артыкуламі 34-а і 34-б, зьмену ўвагі 2 да артыкулу 35 Крымінальнага Кодэксу БССР і пра зьмену пункту 4 артыкулу 456 Крымінальна-Працэсуальнага Кодэксу БССР.

На падставе артыкулу 2 пастановы III сэсіі ЦВК БССР IV скліканьня за 26 ліпеня 1923 году «Аб парадку ўнясеньня зьмен у кодэксы, зацьверджаныя ЦВК Беларусі» (З. З. БССР 1923 г. № 13—14, арт. 115) і ў адпаведнасьці з пастановаю ЦВК і СНК Саюзу ССР за 23 мая 1928 году «Пра дапаўненьне і зьмену асноўных падстаў крымінальнага заканадаўства Саюзу ССР і саюзных рэспублік і палажэньня аб вайсковых трыбуналах і вайсковай пракуратуры» (З. З. СССР 1928 г., № 34, арт. 298) Цэнтральны Выканаўчы Камітэт і Савет Народных Камісараў БССР пастанаўляюць:

1. Увагу да арт. 34 Крымінальнага Кодэксу БССР (З. З. БССР 1926 г., № 10, арт. 146) скасаваць.

2. Дадаць да Крымінальнага Кодэксу БССР наступныя артыкулы:

„34-а. Вайскоўцы кадраў Рабоча-Сялянскае Чырвонае арміі радавога і малодшага каманднага складу тэрміновае службы, што знаходзяцца на бесьперапыннай службе ў часьцях Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі, прысуджаныя ў мірны час за вайсковыя ці агульна-крымінальныя злачынствы да пазбаўленьня правоў на тэрміны ад двух месяцаў да аднаго году, адбываюць назначаную ім судом меру сацыяльнай абароны ў штрафных вайсковых часьцях, а на тэрміны да двух месяцаў—у парадку, устаноўленым для адбываньня вайскоўцамі дысцыплінарнага арышту.

Увага: Па справах аб ухіленьні ад выканаўчых абавязкаў вайсковае службы вайсковыя трыбуналы могуць, у залежнасьці ад характару ўхіленьня, выносіць пастановы аб накіраваньні прысуджаных да пазбаўленьня волі на тэрміны да аднаго году для адбыцьця назначанай ім меры сацыяльнай абароны ў агульныя месцы зьняволеньня».

„34-б. Пры пераводзе Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі на ваеннае становішча вайскоўцы, якія знаходзяцца ў штрафных вайсковых часьцях, накіроўваюцца ў дзейную армію, а далейшае адбываньне назначанай ім меры сацыяльнае абароны адкладаецца да сканчэньня ваенных падзеяў.

Выканаўчыне прысуду, прысуджаючага ў ваенны час вайскоўца да пазбаўленьня волі без пазбаўленьня праў, на пастанове суда, які вынес прысуд, можа быць адкладзена да сканчэньня ваенных падзеяў з тым, каб асуджаны быў накіраваны ў дзейную армію.

У дачыненьні да паказаных у 1 і 2 частках гэтага артыкулу вайскоўцаў, якія выявілі сябе ў дзейнай арміі стойкімі абаронцамі Саюзу ССР, дапушчаецца, паводле хадайніцтва адпаведнага вайсковага начальства, вызваленьне ад назначанай раней меры сацыяльнай абароны альбо замена яе больш мяккаю мераю сацыяльнай абароны па пастанове суда, які вынес прысуд».

3. Увагу 2 да арт. 35 Крымінальнага Кодэксу БССР (З. З. БССР 1926 г., № 40, арт. 145) запісаць у наступнай рэдакцыі:

«Увага 2: Вайскоўцам кадраў Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі радавога і малодшага каманднага складу тэрміновае службы, што знаходзяцца на бесьперапыннай службе ў часьцях Рабоча-Сялянскай Чырвонай арміі, якія прысуджаны ў мірны альбо ў ваенны час да прымусовых работ без пазбаўленьня волі, паказаныя работы замяняюцца пазбаўленьнем волі на тэрмін, роўны аднэй шостай частцы назначанага тэрміну прымусовых работ, прычым пазбаўленьне волі адбываецца ў парадку, устаноўленым для адбываньня вайскоўцамі дысцыплінарнага арышту“.

4. Пункт 3 артыкулу 456 Крымінальна-Працэсуальнага Кодэксу БССР (З. З. БССР 1928 г., № 4, арт. 28) запісаць у наступнай рэдакцыі:

„4) калі выкананьне прысуду, прысуджаючага ў ваенны час вайскоўца да пазбаўленьня волі без пазбаўленьня праў, будзе адкладзена пастановаю суда, які вынес прысуд, да сканчэньня ваенных падзеяў з тым, каб асуджаны быў накіраваны ў дзейную армію“.

Старшыня Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Чарвякоў**.

Старшыня Савету Народных Камісараў БССР **М. Галадзед**.

Сакратар Цэнтральнага Выканаўчага Камітэту БССР **А. Хацкевіч**.

1 верасьня 1928 г.
г. Менск.

Постановление

Центрального Исполнительного Комитета и Совета Народных Комиссаров БССР

об отмене примечания к ст. 34-й, дополнении ст. ст. 34-а и 34-б, изменении примечания 2 к ст. 35-й Уголовного Кодекса БССР и об изменении п. 4 ст. 456 Уголовно-Процессуального Кодекса БССР.

На основании ст. 2-й постановления III Сессии ЦИК БССР IV созыва от 26 июля 1923 г. „О порядке внесения изменений в Кодексы, утвержденные ЦИК Белоруссии“ (С. У. БССР 1923 г., № 13-14, ст. 115) и в соответствии с постановлением ЦИК и СНК Союза ССР от 23 мая 1928 г. «О дополнении и изменении основных начал уголовного законодательства Союза ССР и союзных республик и положения о военных трибуналах и военной прокуратуре» (С. У. СССР 1928 г. № 34, ст. 298) Центральный Исполнительный Комитет и Совет Народных Комиссаров БССР постановляют:

1. Примечание к ст. 34-й Уголовного Кодекса БССР (С. З. БССР 1926 г., № 10, ст. 146) отменить.

2. Дополнить Уголовный Кодекс БССР следующими статьями:

„34-а. Военнослужащие кадров Рабоче-Крестьянской Красной армии рядового и младшего командного состава срочной службы, находящиеся на беспрерывной службе в частях Рабоче-Крестьянской Красной армии, присужденные в мирное время за военные или обще-уголовные преступления к лишению прав на сроки от 2 месяцев до 1 года, отбывают назначенную им судом меру социальной защиты в штрафных войсковых частях, а присужденные на сроки до 2 месяцев—в порядке, установленном для отбывания военнослужащими дисциплинарного ареста.

Примечание: По делам об уклонении от исполнения обязанностей военной службы военные трибуналы могут, в зависимости от характера уклонения, выносить постановление о направлении присужденных к лишению свободы на сроки до 1 года для отбытия назначенной им меры социальной защиты в общие места заключения“.

«34-б. При переводе Рабоче-Крестьянской Красной армии на военное положение, военно-служащие, находящиеся в штрафных войсковых частях, направляются в действующую армию, а дальнейшее отбытие назначенной им меры социальной защиты откладывается до окончания военного положения.

Исполнение приговора, присуждающего в военное время военнослужащего к лишению свободы без лишения прав, по постановлению суда, вынесшего приговор, может быть отложено до окончания военного положения с тем, чтобы осужденный был направлен в действующую армию.

В отношении указанных в 1 и 2 частях настоящей статьи военнослужащих, кои выявили себя в действующей армии стойкими оборонителями Союза ССР, допускается, согласно ходатайства соответствующего военного начальства, освобождение от ранее назначенной меры социальной защиты или замена ее более мягкой мерой социальной защиты по постановлению суда, вынесшего приговор“.

3. Примечание 2 к ст. 35-й Уголовного Кодекса БССР (С. З. БССР 1926 г., № 40, ст. 146) изложить в следующей редакции:

«Примечание 2. Военнослужащим кадров Рабоче-Крестьянской Красной армии рядового и младшего командного состава срочной службы, находящимся на беспрерывной службе в частях Рабоче-Крестьянской Красной армии, присужденным в мирное или военное время к принудительным работам без лишения свободы, указанные работы заменяются лишением свободы на срок, равный одной шестой части назначенного срока принудительных работ, при этом лишение свободы отбывается в порядке, установленном для отбывания военнослужащими дисциплинарного ареста».

4. П. 4-й ст. 456 Уголовно-Процессуального Кодекса БССР (С. З. БССР 1928 г., № 4, ст. 28) изложить в следующей редакции:

«4) Если исполнение приговора, присуждающего в военное время военнослужащего к лишению свободы без лишения прав, будет отложено постановлением суда, вынесшего приговор, до окончания военного положения с тем, чтобы осужденный был направлен в действующую армию».

Председатель Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Червяков**.

Председатель Совета Народных Комиссаров БССР **Н. Голодед**.

Секретарь Центрального Исполнительного Комитета БССР **А. Хацкевич**.

1-го сентября 1928 г.
г. Минск.

ХРОНІКА.

Перад сэсіяй ЦВК БССР.

— Учора і сёньня, 15-га верасьня, распачаўся масавы зьезд членаў ЦВК БССР.

— Учора вярнулася з Асінастрою экскурсія членаў ЦВК.

— Сёньня ўвечары ў клюбе Карла Маркса адбудзецца канцэрт для ўдзельнікаў Сэсіі ЦВК.

— У фойэ клюбу імя Карла Маркса Беларускі кніжны ларок арганізуе кніжную выстаўку.

— У часе перарываў Сэсіі члены ЦВК будуць знаёміцца з прамысловымі і культурнымі інстытуцыямі г. Менску.

2-гі тыраж выйгрышаў пазыкі ўзмацненьня сялянскай гаспадаркі.

2-гі тыраж выйгрышаў па 48 сэрыі пазыкі ўзмацненьня сялянскай гаспадаркі адбудзецца ў Гомелі, Рэчыцы і ў адным з раёнаў Магілеўшчыны. Тыраж распачнецца з 7 кастрычніка.

Тыраж 11-ай сэрыі, якая была часткова рэалізавана ў БССР, будзе праведзены ў Н.-Валынску 23 верасьня і 39 сэрыі — у в. Нялідава, Смаленскай губ. таксама 23 верасьня.

Зварот экскурсіі сяброў ЦВК БССР з Асінастрою.

Учора, 14 верасьня, а 8-й гадзіне раніцы зьвярнулася з Асінастрою экскурсія сяброў ЦВК БССР, на чале з старшынёй ЦВК БССР тав. Чарвяковым.

Экскурсія азнаёмілася з ходам будаўніцтва станцыі ў Арэхах і Выдрыцы.

Сёньня пачынаецца месячнік „За грамату“.

Сёньня, 15-га верасьня, пачынае праводзіцца месячнік „За грамату“. Па гораду Менску з сёньняшняга дню будуць адбывацца па ячэйках т-ва «Прэч Няпісьменнасьць» спэцыяльныя сходы, прысьвечаныя месячніку.

16-га верасьня па радыё будзе перададзена гутарка аб мэтах месячніку. 22-га верасьня ўвечары ў Доме Працасьветы адбудзецца пашыранае пасяджэньне прэзыдыумаў цэнтральнага і акруговага саветаў т-ва „Прэч Няпісьменнасьць“ супольна з ЦП саюзу Белпрацасьветы. У сходзе прымуць удзел настаўніцтва, студэнцтва, камсамольскія арганізацыі і інш. грамадзкія арганізацыі. 22-га і 23-га верасьня па гораду Менску адбудуцца скарбоначныя зборы.

Запрашэньне праф. Васілейскага на ўсясьветны кангрэс псыхолёгаў.

Загадчык псыхатэхнічнай лябараторыі Інстытуту Працы праф. Васілейскі атрымаў асабістае запрашэньне для ўдзелу ў працах усясьветнага кангрэсу псыхолёгаў.

Гэты кангрэс адбудзецца ў верасьні м-ца 1929 г. у Амэрыцы.

Пастаноўка новай муз. драмы

БДТ1 зараз заняты перапрацоўкаю п'есы «Машэка» на чыстую музычную драму. Галоўныя ролі ў п'есе будуць выконваць сьпевакі.

Музыку піша беларускі кампазытар т. Маркевіч. Пастаноўка «Машэкі» ў новым афармленьні пойдзе ў лістападзе.

Падрыхтоўка да „Дню Ураджаю“.

Нар. Кам. Асьветы БССР запрапанаваў усім акруговым інспэктарыятам Нарасьветы арганізаваць па сельска-гаспадарчых выстаўках у «Дзень ураджаю» тэатральна-мастацкія выступлені і кіно-сэансы на тэму—хімізацыі сельскай гаспадаркі.

Апрача гэтага запрапанавана аддзелам Нарасьветы садзейнічаць мясцовым арганізацыям ТДА-Авіяхіму ў справе арганізацыі на выстаўках аддзелаў ТДА-Авіяхіму.

Да адказнасьці—за невыкананьне грамадзкіх абавязкаў.

Т-ва беларускіх пісьменьнікаў і кампазытараў ужо на працягу 6 месяцаў робіць па ўсіх акругах БССР рэвізію сваіх агентаў на абароне аўтарскіх праў. У выніку рэвізіі выявілася, што частка агентаў нядбайна адносяцца да сваіх абавязкаў, а некаторыя нават прысвойвалі аўтарскі ганарар.

Так, у г. Полацку агент Скаварада растраціў 462 руб. 65 к. аўтарскага ганарару.

Справа аб гэтай растраце разглядалася ў нарсудзе 1-га вучастку Полацкай акругі і гэты агент асуджан на 2 гады пазбаўленьня волі. Прыгавар зацьверджан Полацкім акруговым судом.

Зараз узьнімаецца яшчэ некалькі судовых спраў супроць тых агентаў, якія нядбайна адносіліся да ўзятых на сябе грамадзкіх абавязкаў.

40 дактароў на вёску.

У сучасны момант Нар. Кам. Аховы Здароўя БССР прыступіў да разьмеркаваньня ў раёнах дактароў выпуску 1927 г., якія адбылі гадавы стаж па розных спэцыяльнасьцях пры клініках Мэдфаку БДУ. Усяго будзе накіравана на раёны 40 дактароў.

Такім чынам буйныя раённыя больніцы будуць забясьпечаны дактарамі-спэцыялістамі.

Перасяленьне ў Біра-Біджан.

Белкамзэт атрымаў новы нарад на 20 перасяленцаў-яўрэяў у Біра-Біджан.

Усяго ў верасьні месяцы з БССР будзе накіравана ў Біра-Біджан 80 яўрэйскіх сем'яў-перасяленцаў.

Упарадкаваньне бяспрытульных.

Зараз па Менскай акрузе існуюць 14 дзіцячых установаў для бяспрытульных. Вялікая праца праробленая Менакрана ў справе ўпарадкаваньня бяспрытульных.

Так, з 1-га кастрычніка 1927 г. на 1-га верасьня 1928 накіраваны ў працкалектывы ня менш як на 2 гады—90 чал., на фабрыкі і заводы—30 чал., у музычную каманду—30 чал., у дзіцячыя дамы валічана—165 чал. і ў сямігодку накіраваны 863 выхаванцы дзіцячых установаў.

Апрача таго, накіраваны ў навучальныя ўстановы (тэхнікумы, прафшколы і фабзавучы) за мінулы і бягучы навучальныя гады 115 бяспрытульных. Усяго зараз у дзіцячых установах знаходзіцца звыш 1100 бяспрытульных дзяцей.

ЗАГАТОЎКІ.

Перад загатоўкай лёну.

Наркамгандаль БССР вылучыў спэцыяльную камісію з прадстаўнікоў Белдзяржгандлю і Белсельсаюзу для разгляду пытаньня аб выпрацоўцы мінімальных накладных і гандлёвых выдаткаў па загатоўцы, апрацоўцы і экспарту валакна (лён, кудзеля, пянька і інш.). Камісія скончыла сваю работу і ў сучасны момант ужо распачала падрыхтоўчую працу па загатоўцы лёну новага ўраджаю.

Пачалася загатоўка ільнянага насеньня.

Белдзяржгандаль распачаў на сваёй пэрыфэрыі загатоўку ільнянага насеньня. Уся загатоўка будзе перададзена Белхарчтрэсту. Пытаньне аб экспарце ільнянага насеньня вырашана ў адмоўным сэнсе. Апроч таго, загатоўку ільнянага насеньня па БССР будзе весьці Белсельсаюз і ўсе нізавыя ячэйкі каапэрацыі. У раёнах, якія знаходзяцца блізка ад маслабойных заводаў, загатоўку ільнянага насеньня будзе весьці толькі „Масложырсындыкат“.

Загатоўка яблык.

Белсельсаюз утварыў дагавор з Белдзяржгандлем на здачу апошняму 2000 тон яблык для экспарту. Яблыкі будуць адпраўляцца пераважна ў Нямеччыну, галоўным чынам „антонаўка“, а таксама г. зв. «слуцкія бэры».

Садова-гародны аддзел Белдзяржгандлю ўжо правёў усю падрыхтоўчую працу па экспарту яблык.

Аб арганізацыі кіраўніцтва рацыяналізатарскай работы ўстаноў.

ПРАПАНОВЫ НК РСІ.

1. Лічыць неабходным стварэньне Арг. Бюро ў наступных ведамствах і ўстановах: НКФіне, НКЗеме, ЦСУ, ВСНГ, Белкаапсаюзе.

Арг. Бюро ў паказаных установах складаюцца з 3-х асоб, з якіх дзьве зьяўляюцца штатнымі работнікамі па рацыяналізацыі. Арг. Бюро ВСНГ праводзіць работу і па кіраваньню рацыяналізацыяй вытворчасьці.

2. У наступных установах і ведамствах вылучыць па 1 штатнаму работніку па рацыяналізацыі апарату: НКЮ, НКГандлю, НКПрацы і Галоўсацстраху, НКУС, НКАсьветы, С.-Гасп. Акадэміі, Белсельсаюзу, Белсаматужпрамсаюзу, Мен. ЦРК, Белсельсаюзу, АВК.

3. Па лініі чыгунак лічыць неабходным існаваньне пры праўленьні Зах. чыг. Бюро НАП з 5 асоб у тым ліку і штатнага работніка.

4. Па лініі Нар. Сувязі лічыць неабходным вылучэньне штатных работнікаў па рацыяналізацыі ў Менскай, Віцебскай і Гомельскай п.-т. канторах (па 1 адзінцы).

5. Даручыць ВСНГ БССР у тыднёвы тэрмін распрацаваць і прадставіць на ўзгадненьне ў НК РСІ свае меркаваньні аб арганізацыі органаў па правядзеньні і кіраваньні рацыяналізацыяй вытворчасьці, згодна загаду ВСНГ СССР і пастаноў ЦИК НК РСІ БССР.

6. Даручыць групе па рацыяналізацыі дзяржапарату сумесна з НК Гандлю распрацаваць пытаньне аб арганізацыі самарацыяналізатарскай работы ў тавараправодзячай сетцы БССР.

7. Рацыяналізатарскія работнікі камплектуюцца з вопытных рацыяналізатараў, кваліфікаваных апэрацыйных работнікаў, якія маюць рацыяналізатарскую ўстаноўку, работнікаў, якія займаюцца рацыяналізатарскай работай па грамадзкай лініі і вылучаючыхся з нізавых работнікаў.

Пэрсанальны склад Арг. Бюро і паасобных рацыяналізатараў узгадняецца з НК РСІ.

8. Ва ўсіх іншых ведамствах і установах рэспубліканскага характару (БДУ, НКАЗ, Дзяржплян, Сакр. і Прэз. ЦВК, Кіраўн. Спраў СНК, НКСЗ, Камунбанк, Дзяржбанк, Галоўкаса Ашчаднасьці, Усебелбанк, Цэнтраархіў, Цэнтразэмсклад) работа па рацыяналізацыі апарату ўскладаецца на спэцыяльную асобу з некаторай разгрузкай ад апэрацыйнай работы, паведамўшы аб гэтым НК РСІ.

9. Установы, якія маюць Арг. Бюро ці спэцыяльных рацыяналізатараў, а таксама рэспубліканскія ведамствы і ўстановы, праводзячыя рацыяналізатарскія работы згодна п. 8, складаюць гадавы плян рацыяналізатарскай работы. Гэты плян павінен узгадняцца з НК РСІ. Пры складаньні пляну кіравацца „Асноўнымі палажэньнямі аб рацыяналізатарскай рабоце ў адміністрацыйных і гаспадарчых установах“, зацьверджанымі НК РСІ СССР і агульнымі дырэктывамі партыйных і савецкіх органаў.

10. Паставіць перад ЦСПСБ пытаньне аб неабходнасьці арганізацыі справы рацыяналізацыі па лініі прафсаюзнага апарату.

11. Групе па рацыяналізацыі дзяржапарату праводзіць кіраваньне рацыяналізатарскай работай устаноў згодна „Асноўных палажэньняў“.

12. Заслухоўваць на Калегіі НК РСІ перыядычна даклады аб ходзе рацыяналізатарскай работы.

13. Для падвышэньня кваліфікацыі рацыяналізатарскіх работнікаў лічыць мэтазгодным, каб НК РСІ правёў сумесна з Асацыяцыяй Нав. Арг. Працы для супрацоўнікаў Арг. Бюро і рац. супрацоўнікаў устаноў спэцыяльныя курсы-практыкум.

14. Даручыць групе па рацыяналізацыі дзяржапарату распрацаваць пытаньне аб арганізацыі самарацыяналізатарскай работы па акругах.

15. Паведаміць установы, што згодна пастановы НК РСІ СССР, неабходныя выдаткі на правядзеньне рацыяналізатарскіх работ павінны асобна быць прадугледжаны па каштарысах устаноў. Гэтыя выдаткі зьяўляюцца апэрацыйнымі і ня могуць быць скарочаны ў парадку адміністрацыйна-гаспадарчых асыгнаваньняў.

ШАХМАТЫ № 19.

Пад рэдакцыяй А. КАСПЭРСКАГА.

Задача К. Эйдэльмана—Менск. Друкуецца першы раз.

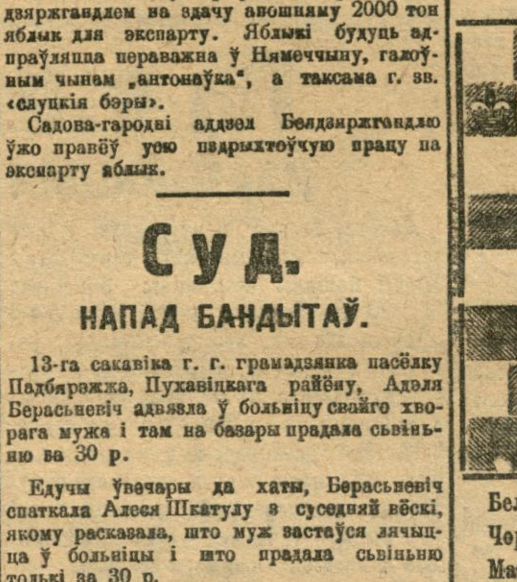

Бел. Кр. a7, Лh7, Сc5, Кh3.
Чорн. Кр. h1 пп g2, h2.
Мат у 2 хады.

Партыя іграна ў турніры ў Кісінгене 21 чэрвеня 1928 г.

Бел.—Багалюбаў, чорн.—Капабланка.

1. d2-d4, Кg8-f6, 2. c2-c4, e7-e6, 3. Кg1-f3, b7-b6, 4. Кb1-c3, Сc8-b7, 5. Сc1-g5, Сf8-e7, 6. e2-e3, Кf6-e4, 7. Сg5:e7, Фd8:e7, 8. Кc3:e4, Сb7:e4, 9. Кf3-d2, Сe4-b7, 10. Сf1-e2, Фe7-g5, 11. Сe2-f2, Сb7:f3, 12. Фd1:f3, Кb8-c6, 13. Фf3-g3, Фg5:g3, 14. h2:g3, Крe8-e7, 15. g3-g4, h7-h6, 16. a2-a3, a7-a6, 17. Крe1-e2, Лh8-b8!, 18. Кd2-e4, b6-b5, 19. c4-c5, d7-d5!, 20. c5:d6, c7:d6, 21. f2-f4, Лb8-c8, 22. f4-f5? Кc6-a5, 23. Крe2-d3, Кa5-c4, 24. Лa1-b1, d6-d5, 25. Кe4-c3, Лc8-c6, 26. f5:e6, f7:e6, 27. g4-g5, h6:g5, 28. Лh1-h5, Крe7-f6, 29. Лh5-h3, Лa8-c8, 30. Кc3-a2, a6-a5, 31. Лh3-f3+ Крf6-g6, 32. g2-g4. Кc4-d6, 33. Кa2-c3, b5-b4! 34. a3:b4, a5:b4, 35. Кc3-d1, Лc6-c2, 36. Лf3-f2, b4-b3! 37. Лb1-a1, Кd6-e4, 38. Лf2-e2, Лc8-c6! 39. Лa1-b1, e6-e5!, 40. Лb1-a1, Лc6-c4, 41. Лa1-a5, Кe4-c5+! Белыя здаліся.

Падрыхтоўчыя турніры.

Менск. У малым чэмпіянаце пакуль-што на першых месцах Мазэль, Кейлес і Насьцюшонак, далей—Кацнельсон, Штэйн і Мазлеў.

Гульня адбываецца па вечарох у клюбе «Савгандальслужачых».

Гомель. Закончыўся невялікі турнір. На першым месцы—Маневіч + 5 з палов. в 6, далей—Цец + 4 з палов. і Сраговіч + 3 з паловай.

Сход шахматыстак-жанчын.

Сёньня а 7 гадз. увечары ў памяшканьні клюбу „Савгандальслужачых“ адбудзецца сход шахматыстак. Павінна быць вылучана лепшая шахматыстка на ўсебеларускія спаборніцтвы.

Усебеларускія спаборніцтвы.

Пастановай ВСФК Бел. усебеларускія спаборніцтвы перанесены на 6 кастрычніка.

Спэкулююць хусткамі.

Загатоўчыя органы—як Дзяржгандаль, так і каапэрацыя—выдаюць сваім карабейнікам хусткі на абмен з сялянамі на старыя анучы, але ў гэтай справе няма адпаведнага пляну, як і колькі каму выдаваць. Гэта тавар нарміраваны ды яго і не хапае. Карабейніку, які здае тавар, трэба было-б на гэту суму процантаў на 25 ці на 30 даваць і хустак, але карабейнікам даюць іх бяз ліку. Напрыклад, служачы Вузьдзенскага сельска-гаспадарчага каапэратыву Стрэльчык выдае аднаму карабейніку па 20-24 тузіны хустак. У Менску Дашэўскі з сельска-гаспадарчай каапэрацыі таксама выдае іх вялікую колькасьць.

Што-ж у выніку робіцца? Яны гэтыя хусткі і за грошы прадаюць, а таксама мяняюць іх і на іншыя тавары, чаго рабіць нельга.

Тут паўстае пытаньне: ці можна аднымі хусткамі зрабіць таваразварот, які прадугледжваецца плянам на 300000 руб. у год?

Кожны раз выходзяць непаразуменьні з карабейнікамі, калі Белдзяржгандаль выдае ім па 8 тузінаў хустак, а яны патрабуюць 20 тузінаў. Такім чынам, трэба было-б увесь таваразварот будаваць на хустках, а дзе-ж іх набрацца. Апроч таго, карабейнік сялянцы за халшчоўку (экспартнае рызьлё) хустак не дае, а мяняе на мыла, голкі, шпількі, ніткі і інш., а трэба зусім наадварот: халшчоўку мяняць на хусткі, а іншыя тавары прадаваць за грошы. Трэба, каб акргандаль вызначыў норму, колькі карабейніку даваць хустак в такім разьліках, каб можна было праверыць выкананьне гэтай пастановы. Напрыклад, калі карабейнік здасьць на 100 руб. рызьзя, дык хустак даваць яму на 25 руб. Такі мэтад урэгуляваў-бы патрэбу на хусткі, а то кожны стараецца вырваць хустак як мага больш, а пасьля прадае нават і несялянам. Некаторыя нават шыюць з хустак кашулі і інш. А таму неабходна **вызначыць норму і правесьці яе ў жыцьцё як мага хутчэй.**

Нагглядальнік.

Ліст у рэдакцыю.

Паважаная Рэдакцыя!

Да апошніх часоў як у прэсе, так і лістоўна паасобныя грамадзяне і ўстановы ў справе аховы помнікаў зьвяртаюцца да Інстытуту Беларускае Культуры, а гэта зьяўляецца вынікам неасьведамленасьці шырокіх кругоў грамадзянства аб тым, што ўсе справы Камісіі Аховы Помнікаў, якая ў мінулыя гады існавала пры ІБК, вясной 1928 году перададзена Наркамасьвеце. Цяпер Камісія Аховы Помнікаў працуе пры Галоўнавуцы (Менск, Пляц Волі, дом Наркамасьветы).

Уважліва прашу, у інтарэсах кругоў грамадзянства, зацікаўленых аховай помнікаў, зьмясьціць гэтае паведамленьне ў Вашай газэце.

Неадменны Сакратар Інстытуту Беларускай Культуры **В. ЛАСТОЎСКІ.**

Суд.

НАПАД БАНДЫТАЎ.

13-га сакавіка г. г. грамадзянка пасёлку Падбярэжжа, Пухавіцкага раёну, Адэля Берасьневіч адвязла ў больніцу свайго хворага мужа і там на базары прадала сьвіньню за 30 р.

Едучы ўвечары да хаты, Берасьневіч спаткала Алеся Шкатулу з суседняй вёскі, якому расказала, што муж застаўся лячыцца ў больніцы і што прадала сьвіньню толькі за 30 р.

Почучу, а першай гадзіне Алесь Шкатула з сваімі сябрамі: Андрэем Івашкам і Міхасём Смаляком зьявіліся на двор у пьяным выглядзе і пачалі стукаць у дзьверы, а калі Берасьневіч не адчыняла дзьвярэй, разламалі засаўку і ўлезьлі ў хату. Івашка застаўся на вуліцы вартаваць, каб хто не надышоў.

Шкатула і Смаляк, узброеныя нажамі, патрабавалі ў Берасьневіч выдачы грошай. З-пад падушкі яна дастала сярнічкі і калі запаліла сярнічку адразу пазнала Шкатулу, які трымаў нож і чакаў выдачы грошай.

Назваўшы Шкатулу—Адэля Берасьневіч назвала яго па імені і пачала прасіцца не рабаваць яе, але Шкатула, упэўніўшыся, што Берасьневіч яго пазнала, раптам накінуўся на Берасьневіч і стаў наносіць ёй раны нажом у жывот, грудзі і іншыя часьці цела, ад чаго Берасьневіч упала, нібы мёртвая.

Малыя дзеці, спаўшыя на печы, паднялі крык. Шкатула палез на печ супакоіць іх нажом, а Берасьневіч, сабраўшы апошнія сілы, выбегла да суседа Беразінскага, але бандыты, прыкмеціўшы небясьпечнасьць, хутка зьніклі з пасёлку ў лес, прычым ім удалося забраць 30 р. і ноўдру.

У больніцы Берасьневіч ад нанесеных ран папраўілася.

На папярэднім і судовым сьледзтвах Адэля Берасьневіч апазнала Шкатулу і Смаляка, а апошні выдаў і абвінавачанага Івашку, як пасыўнага бандыта і ўдзельніка абрабаваньня Берасьневіч.

Менскі акруговы суд прыгаварыў Алеся Шкатулу на 6 год, Міхася Смаляка і Андрэя Івашку на 5 год зьняволеньня кожнага з суровым адмежаваньнем і з спагнаньнем з іх на карысьць Адэлі Берасьневіч 70 р.

Прыняўшы пад увагу першую судзімасьць, іх беднасьць і някультурнасьць, суд скараціў пакараньне Шкатулу да 4 год, а Смаляку і Івашку да 2 год зьняволеньня з суровым адмежаваньнем.

КАСТРОЎ.

Новыя кнігі.

Паступілі ў рэдакцыю газ. „Савецкая Беларусь“ для рэцэнзіі наступныя кніжкі выданьня Беларускага Дзяржаўнага Выдавецтва.

1. «Дэлегатка». Апавяданьні. З. Бядуля. Стар. 109, цана 45 кап.

2. «Дзіцячыя сьпевы». Н. Гарэлік. Стар. 48, цана 23 кап. (на яўрэйскай мове).

3. „Статыстычны штогоднік 1925-26“. Стар. 527, цана 5 руб. Выданьне ЦСУ БССР, Менск.

4. «Маладняк» № 8, штомесячная літаратурна-мастацкая, грамадзка-палітычная часопісь. Стар. 87, цана 60 кап. Выданьне ЦК ЛКСМ «Чырвоная Зьмена».

Паштовая скрынка.

Каморніку Ф. Берасьцень. Ваша абвяржэньне накіравана ў акруговую РСІ на расьсьледаваньне.

Ерман М. „Як прайшла працдагаворная работа сярод батрацтва і пастухоў“ пераслана ў рэд. газ. «Батрак» для скарыстаньня.

Аўтару допісаў: 1) «Умеют устраиваться», 2) «Как Слуцкое городское потреб. о-во проводило две кампании», 3) „Как работает племенное животноводческое т-во в Слуцке“, 4) «Кто должен смотреть» накіраваны Бабруйскай акруговай РСІ.

Апавяшчэньні

Менскі АК ЛКСМБ выносіць падзяку цэнтральнаму праўленьню саюзу працмастацтва і т. Дольскаму за іх дапамогу, аказаную камсамолу ў правядзеньні XIV МЮДу. Мы ўпэўнены, што саюз прац. мастацтва і ў далейшым будзе супрацоўнічаць з камсамолам на культурным фронце.

Менскі АК ЛКСМБ.

— У нядзелю, 16 верасьня, а 8 гадз. увеч. ў памяшканьні польскага клюбу імя Розы Люксэмбург т. Будзінскі прачытае даклад на польскай мове на тэму: **«ФАШЫСЦКАЯ ПОЛЬШЧА І СТАНОВІШЧА ПРАЦОЎНАЕ КЛЯСЫ».**

Уваход для працоўных палякаў вольны.

— Сёньня, 15 верасьня, а 7 гадзіне ўвечары склікаецца агульна-гарадзкая канфэрэнцыя настаўнікаў г. Менску I і II канцэн. і чыгуначных школ.

Парадак дню:

1. Формы і зьмест вытворчай працы сярод настаўніцтва ў наступаючым навучальным годзе. (Дакладчык тав. Мазур). Канфэрэнцыя адбудзецца ў памяшканьні I сямігадовай школы (Інтэрнацыянальная вуліца).

Часова вык. абав. адказнага рэдактара **П. ШАСТАКОЎ.**

ЦЫРК-КІНО.

ЦЫРК

СЕНЬНЯ 15 | СЁНЬНЯ 15

Вялікае сьвяточнае прадстаўленьне, якое складаецца з 3-х аддзяленьняў. ФАНТОМАС І ШЭРЛОК ХОЛМС—новае антрэ ў выкананьні ЖАК і ЖАКОНІ.

Боруцца 3 пары:

15-га	16-га
1 п. Пасунько—Багатыроў	1 п. Пасунько—Саарэлла
2 п. Лапін—Міхалёў	2 п. Басенка—Старашвілі
3 п. Саарэлла—Белавусава	3 п. Міхалёў—Айвазаў

А таксама прымае ўдзел уся трупа ў зусім новым выкананьні.

Пачатак роўна а 8 з палов. гадзін увечары. Каса адчынена ад 11—3 гадзіны дню і ад 5—9 гадзіны ўвечары.

КІНО-ТЭАТР «КУЛЬТУРА». Ад аўторка, 11 верасьня мастацкі фільм паводле раману О'Нэйля **„ЖАНЧЫНА З КІРМАШУ“** (Каханьне пад вязамі). У галоўных ролях Бэла Бялецкая і М. Шырот.

КІНО „ЧЫРВОНАЯ ЗОРКА“. Ад аўторка 11 верасьня, ЮБІЛЕЙНЫ ФІЛЬМ да 100-х угодкаў нараджэньня **Льва Мікалаевіча Талстога** аповесьць **„КАЗАКІ“** пастаноўка рэжысэра В. Г. Барскага. СЭАНСЫ—пачатак 1-га а 7 гадз. 30 хв., 2 — а 9 гадз., 3—а 10 гадз. 30 х. Каса адчынена ад 6 гадз.

КІНО «ІНТЭРНАЦЫЯНАЛ». Ад аўторка, 11 верасьня нямецкі баявік **НЕБЯСЬПЕЧНЫ ЎЗРОСТ** у 8 частках. У галоўных ролях сусьветныя артысты: Бэрнард Гацке (вядомы па фільмах «Индийская гробница», „Женщина с миллиардами“, «Доктор Мабузо», «Пасынки Берлина». Аста Нильсен («Безрадостная улица»). Пачатак 1-га сэансу а 7 г. 30 хв. Каса адчынена ад 6 г.

КІНО «ПРАЛЕТАРЫ». З аўторка, 11 верасьня **„ПАТ І ПАТАШОН“.**

Калектыў наборшчыкаў газ. „Савецкая Беларусь“ выказвае свае спачуваньне **ТАВ. К. АЛЕКСАНДРОВІЧУ,** з прычыны сьмерці яго бацькі

Мустафа Александровіча.

АБВЕСТКА.

Судовы выканаўца 2 вуч. Менскай акругі абвяшчае, што 18-га ВЕРАСЬНЯ 1928 ГОДУ А 10 ГАДЗІНЕ РАНІЦЫ АДБУДЗЕЦЦА ПРОДАЖ З

ПУБЛІЧНАГА ТОРГУ

МАЕМАСЬЦІ АРЦЕЛІ ТАБАЧНІКАЎ **„ЧЫРВОНЫ КАСТРЫЧНІК“,**

якая знаходзіцца ў Менску па Няміга-Ракаўскай вул. дом № 12 і складаецца з рознай маемасьці табачных вырабаў, гільз і машын. Ацэнка маемасьці к ТОРГУ 960 РУБЛЁЎ на спагнаньне з арцелі ў карысьць 1-га Менскага Таварыства Ўзаемнага Крэдыту—914 РУБЛЁЎ, і 2740 РУБЛЁЎ у карысьць Менакрфа па выканаўчых лістах.

Таго-ж чысла а 12 гадзіне дню адбудзецца продаж маемасьці гр-на Рагуновіча Міхася Рыгорава, якая знаходзіцца ў г. Менску, па Загараднай вул. дом № 32 і складаецца з дому і ўсіх надворных будынкаў.

Ацэнка маемасьці к торгу 850 РУБЛЁЎ на спагнаньне з яго 200 РУБЛЁЎ зарплаты рабочым.

У тым выпадку, калі першы торг не адбудзецца, паўторны торг назначаецца НА 28-е ВЕРАСЬНЯ—НА МАЕМАСЬЦЬ АРЦЕЛІ а 1-й гадзіне і НА МАЕМАСЬЦЬ РАГУНОВІЧА а 3 гадзіне дню. Жадаючыя таргавацца прыглашаюцца к наказанаму часу на месца торгу.

Сьпіс маемасьці і ўмовы прадажы можна ўзяць у судвыканаўцы штодзённа ад 9 да 12 гадзіны дню—ПРАЛЕТАРСКАЯ, ДОМ 15, а ў дзень прадажы на месцы торгу.

Судвыканаўца 2 вуч. Менскай акругі.

ЗГУБЛЕНЫ:

— Паявая кніжка № 866 Аладко І., выд. Чэрвенскім с.-саветам кв. 1153.

— Сябр. кніжка № 1207 Ільлючэнка Г., выд. Нараўлянскім с.-саветам, кв. 1159.

— Каапэр. кніжка № 7024 Трос Б. Ф. выд. Чэрвенскім ЦРК, кв. 1155.

— Конская картка Лагуцкага Д., выд. Чэрвенскім вайсковым сталом, кв. 1160.

— Каапэр. кніжка № 3213 Шульмава Ф., выд. Барысаўск. ЦРК, кв. 1157.

— Каапэр. кніжка Лейкінд Г., выд. Барысаўскім ЦРК, кв. 1156.

НАРОДНЫ КАМІСАРЫЯТ АСЬВЕТЫ БССР —АБВЯШЧАЕ—

КОНКУРС на складаньне тыповых праектаў школьных будынкаў для БССР.

Умовы конкурсу абвешчаны ў «Праграме конкурсу», якую можна атрымаць у Народным Камісарыяце Асьветы (Менск, Пляц Волі 2-23, пакой № 15), або ў Акруговых Інспэктарыятах Народнае Асьветы.

Асобы, якія жадаюць прыняць удзел у конкурсе, павінны падаць свае праекты ў Наркамасьветы БССР не пазьней 1 лістапада 1928 г.

1—3.

ПРАДАЕЦЦА ЗРЫЎ-ПАПЕРА І СТАРЫЯ ГАЗЭТЫ. ДАВЕДАЦЦА Ў КАНТОРЫ ГАЗ. «САВЕЦКАЯ БЕЛАРУСЬ» (РОГ ВУЛІЦ — КАРЛА МАРКСА І ЛЕНІНСКАЙ). —

Галоўлітбел № 302.

1-я дзяржаўная друкарня